

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

INDBYDELSESSKRIFT

til

de offentlige Examina

Helsingors højere Realskole

I JULI 1871.

HELSINGOR.

TRYKT HOS GRÜNER & SØN.

1871.

INDBYDELSESSKRIFT

til

de offentlige Examina

i

Helsingørs højere Realskole

I JULI 1871.

Udgivet af

V. LASSEN.

Indhold:

Bidrag til Helsingørs Historie. Ved Udg.
Skoleefterretninger for Skoleaaret 1870—71.

HELSINGØR.

TRYKT HOS GRÜNER & SØN.

1871.

BIDRAG

TIL

HELSINGØRS HISTORIE.

1775—1779.

(Cfr. Indbydelseskifterne for 1866, 1868 og 1870).

Bidrag til Helsingørs Historie

i forrige Aarhundrede.

Den Langsomhed og den Uvillie, hvormed Byens Borgere betalte de dem paalignede Skatter, vedbleve at være en Kilde til Bekymring for dens Øvrighed. Som tidligere bemærket bestod denne dengang af Borgmester Cancelliraad Tewis Wilde, Viceborgmester, Byfoged og Raadmand Heinrich à Møinichen, Raadmand Gerhard Jochum v. Deurs og Viceraadmand Christian Magnus Olrik. Skylden tillagdes vel deels som sædvanlig Byens Uformuenhed, men deels ogsaa Mangelen paa tilbørlig Nidkjærhed fra de Mænds Side, til hvem Opkrævningen af Skatterne var overdraget, nemlig Kæmneren, Quarteer- og Lægds-mændene. Det disse Mænd paalagte Hverv var i Sandhed heller ikke hverken let eller behageligt, ja stundom, som det synes, ikke engang uden Fare for personlig Overlast. I October Maaned 1774 havde saaledes Underfogeden D. Lauritzen og Kæmneren C. Røppe seet sig nødsagede til at indgive Klage*) over 9 af Byens Borgere for den Opførsel, der var

*) Denne temmelig naive Klage lød fuldstændig saaledes: „Af hvad Aarsag jeg med Kæmner, Lægds- og Quarteer-mænd ikke har kunnet fuldkommen faaet Byens resterende Skatter ved

bleven udviist imod dem under en Udpantningsforretning, og Forhandlingerne paa Raadstuen begyndte i Aaret 1775 med, at disse 9 Borgere opkaldtes af Magistraten og erholdt Meddelelse om, at de ved kgl. Resolution af 29de December f. A. vare blevne idømte, nogle af dem Mulcter og nogle Vand og Brød Straf. En Følge af dette Forhold var ogsaa Umuligheden af at faae Kæmnerregnskabet færdigt i rette Tid, og det under Aaret 1772 Anførte om Tiden for Indsendelsen af dette Aars Regnskab var i de nærmest paafølgende Aar langt fra noget Ualmindeligt. Idelige Paamindelser, ja endog Trudslers indløb fra Stiftamtmanden til Magistraten og fra denne til vedkom-

Udpantning inddreven, giver vi os den Frihed her samme at forklare. 1. Hos Peter Hansen Brygger indfandt vi os og foreviste ham Høy Grevelige Excellence og Stiftsbefalingsmand von Knuths Ordre til Udpantning, ved hvilken Leylighed hans Kone med en foragtelig Mine kasted ud til os i Stuen en Gryde Skrabe, et Par gamle Tøfler og en Kost, og derhos udøsede mange slette Ord, nemlig til sidst for ydermere at vise sin Malitie kom hun med en Nattepotte og satte til os med de Ord, vi skulde tage den med, og da vi gik bort, kasted hun den efter os paa Gaden. Denne hendes Forhold fornøyet Peter Hansen meget vel. 2. Peter Friis declarerede strax, at den foreviisende Panteordre respecterede han for det den var, men ey lod sig pante forinden Kongelig Resolution, med Tillæg, den som rører et Støkke i mit Huus, skal ikke komme vel derfra. 3. Hans Buck beraabte sig ligeledes paa Kongelig Resolution. 4. Ole Christophersen Brygger var ligesindet og sagde derhos, den som tog Pant af hans Huus, skulde han slaae for Panden. 5. Farver Heegaard nægtede baade at betale og lade sig pante, men underkastede sig Kongelig Lov og Dom. 6. Ole Baehes Kone, som ved vores Ankomst var tilstæde, gav os til Svar, at hendes Mand lod sig ey pante efter

mende Functionairer, førend det lykkedes at erholde Byens Regnskaber færdige, reviderede og indsendte.

I Slutningen af Aaret 1774 havde en vis Rasmus Hansen, om hvem det senere oplystes, at han først havde været Friseur og dernæst Strandrider, men lige uheldig i begge Stillinger, udtænkt sig en ny Levevej, og den 20de December s. A. indgivet en Ansøgning om at maatte blive ansat som Ølvrager (o: Ølprøver) i Helsingør, imod at erholde 2 Mk. af hvert Bryg og en lille Bimpel Øl af hver Sort, han vragede. Han havde støttet sin Ansøgning til, at Øllet i Helsingør baade var slet og dyrt. I den fra 32 Kjøbmænd og Bryggere indhentede Erklæring (af 31te Januar 1775) vistes det Urigtige i hans Fore-

Stiftamtmandens Ordre. 7. Johannes Christophersen paastod det samme. Ved disse haarde Trusels Ord, som endnu er udøst af langt flere, end kan erindres, var vi saa lykkelig at faae militair Assistance. Og endskjøndt vi med denne Assistance var forsynet, udlod 8. Frants Christensen Møller sig dog med de Ord, at gjorde han vor Rett, skulde en af os have hans Øxe i Panden. 9. Niels Larsen Slagter har i Forvejen udladt sig med, at vi skulde kun komme, thi han havde en Knippel og en Hund. Af ovenanførte skjønnes, hvor besværligt og fast umuligt det har været os at inddrive Byens Skatter formedelst Borgerskabets Motvillighed, haaber derfor at de velædle Herrer Magistrat andrager dette, saaledes at vi for Eftertiden kan udrette hvad i slige og andre Begivenheder bliver anbefalet uden Frygt for Ulykke at hænde.“

Helsingør, den 12te October 1774.

Christopher Røppe.

Dodo Lauritzen.

De under 1. (baade Mand og Kone), 2., 4., 8. og 9. nævnte Anklagede bleve idømte Vand og Brød Straf, de andre 4 slap med Bøder til Fattigkassen.

givende, idet det godtgjordes, at Byens Øl netop snarere var for stærkt end for svagt, saa at t. Ex. Garnisonens Officerer endog temmelig almindeligt klagede over „at Soldaterne ved at drikke en maadelig Portion deraf let bleve rasende“, at Øllets Priis — for Øjeblikket 12 Mk. for Tønden af det bedste og 8 Mk. for Tønden af Mellemsorten — dernæst aldeles rettede sig efter Kornets, og idet der endelig deri, at det stod Enhver frit for enten selv at brygge eller købe sit Øl, hvor han fandt det bedst, havdes den sikkreste Garanti for Varernes Godhed. Da Magistraten i Et og Alt sluttede sig til de 32 Borgeres Erklæring, blev der Intet af „Ølvrager-Projectet“.

Ifølge de befalede maanedlige Indberetninger vare Kornpriserne i Helsingør i Begyndelsen af Aaret 1775 følgende: Hvede ca. 5 Rd. Tønden, Rug 3 Rd. à 3 Rd. 4 Mk., Byg 9 à 11 Mk. og Havre ca. 8 Mk. Ærter kostede dengang 16 à 20 Mk. Tønden, Kjød 1 Rd. og fersk Flesk ca. 8 Mk. Lispundet, Smør 24 à 26 Rd. Tønden og Ost 10 à 11 Rd. Skipundet. Medens Gjennemsnitspriserne paa Kornvarer og paa Kjød og Flæsk i dette og de følgende Aar dog i Regelen vare noget lavere end de her angivne — i Aarene 1776—1780 stod Hveden saaledes endog ikke sjeldent kun i 2 à 3 Rd. og Rugen i omtrent 9 Mk. Tønden —, kostede Smørret derimod i Almindelighed noget mere og steg efterhaanden langsomt, indtil det i Aaret 1780 naaede en Priis af 40 Rd. Tønden.

I en Skrivelse af 4de Marts 1775 henvendte Kronborgs daværende Kommandant, Kammerherre og Oberst Moltke, der i Skrivelsen betegnede sig selv som usufructuarius af den Fæstningen tilhørende Grund, sig til Magistraten med Klage over, at Agent Arent Claesen, der nylig havde tilkjøbt sig en Fiskepark paa Blegdammen, i den Formening, at der tilkom

denne hans nye Ejendom en saadan Ret, havde afledet Vandet fra samme ved en Grøft „bag forbi Lappevagten langs med Plankeværket til Dronningens Hauge og endelig tvers over Vejen til Stakitporten for Grønnehave“, og at dette Vand ikke blot havde fyldt de to tæt ved paa Grønnehave liggende Fiske-damme, men endog sat en stor Deel af Grønnehave — fra Stakitporten indtil Valters Have — under Vand og derved tilføjet denne Fæstningens Ejendom ikke ubetydelig Skade. Magistraten, der indrømmede det berettigede i Kommandantens Klage, henvendte sig derom til Agent Claesen, og denne, der ligeledes erkjendte, at hans ovenfor omtalte formeentlige Ret ikke havde været tilstrækkeligt begrundet, lod Grøften atter tilkaste og tilbød Erstatning for det lidte Tab, en Erstatning, som Kammerherre Moltke imidlertid frafaldt.*)

I Anledning af det under Aaret 1774 omtalte Rescript af 10de November s. A. havde de 16 eligerede Borgere indgivet et Andragende til Rentekammeret om at faae endelig afgjort og fastslaaet, hvem der enten ifølge almindelige eller særlige Privilegier maatte ansees for fritagne for at svare Indquarteringsskat af de dem tilhørende og af dem beboede Huse og Gaarde. Igjennem Stiftamtmanden, Grev Knuth, indhentedes først Magistratens Erklæring, og denne afgaves under 12te April 1775. Som dem, der hidindtil havde været fritagne, anføres i denne Erklæring (cfr. iøvrigt det under Aaret 1770 Anførte): 1. Medlemmerne af Magistraten, ifølge Rescript af 29de Juli 1718, Resolution af 4de November 1729 og Indquarterings-

*) Det synes saaledes at fremgaae af denne Sag, at Grønnehave dengang almindeligt har været anseet for at være Statens og ikke Byens Ejendom.

reglementet af 21de April 1764 Art. 19; 2. Toldbetjentene, ifølge samme kongelige Anordninger; 3. Postmesteren, Postrytterne og Postførerne, allerede efter Forordningen af 25de December 1694 Art. 10 og desuden ifølge de foran anførte Anordninger; 4. de 3 privilegerede Gjæstgivergaarde (dengang tilhørende Spruncks Enke, Spæth og Perichon), ifølge Forordningen af 5te Marts 1695; 5. Cantoren og Klokkeren ved den tyske Kirke, ifølge Rescriptet af 29de Juli 1718 og Resolutionen af 4de November 1729, endskjøndt de af disse Mænd beboede Ejendomme tilhørte dem selv og ikke Kirken, der ikke ejede nogen Klokker- og Cantorbolig; 6. Stadsmusikanten, ifølge samme Anordninger; 7. de 45 Tønder og 5 Skjepper Jord paa Byens Mark, som tilhørte Fattigvæsenet, ifølge Forordningen af 5te Maj 1683; 8. Vognmester Sjøsted, ifølge kongelig Bevilling af 15de Februar 1771; 9. Brandinspecteuren, Brandassistenten og Overbrandmesteren — den Sidstnævnte dog kun for Halvdelen af Skatten —, ifølge Brandanordningen af 24de Januar 1761; 10. Formanden for de eligerede Borgere, ikke ifølge noget særligt Privilegium, men efter gammel Skik og Brug „i Betragtning af hans mange og store Besværligheder saavel ved Byens Affairer i Almindelighed, som ved Indquarteringsvæsenet i Særdeleshed; 11. Underfogeden, af samme Grund som Formanden for de eligerede Borgere og fordi han kun havde en ringe Løn; 12. Byens 4 Qvarteermænd, som ingen anden Erstatning modtog for deres besværlige Bestilling; 13. Stadstambourerne for den halve Skat, ifølge Stiftamtmand, Geheimeraad Baron Gersdorffs Resolution, „fordi de for deres Opvartning ved forefaldende Omstændigheder ingen Løn nød af Byen“. Sagen gik til Cancelliet, og den 13de Maj faldt dettes Resolution, undertegnet Luxdorph og Aagaard,

og meddeltes næste Dag Magistraten igjennem Stiftamtmanden. Ifølge denne Resolution vilde for Fremtiden kun de under 7., 8. og 9. Anførte kunne være at fritage for Indquarteringsskatten, imedens Cancelliet dog, hvad de under 10., 11., 12. og 13. Anførte angik, fandt det passende, at de i Stedet for den hidtil nydte Frihed modtog en billig Kjendelse for de dem paahvilende Forretninger. Denne Kjendelse blev siden (under 25de November) efter Forhandling mellem de eligerede Borgere og Stiftamtmanden fastsat til 33 Rd. 2 Mk. aarligt for Formanden, 13 Rd. 2 Mk. for Underfogeden, 10 Rd. for de 3 Qvarteermænd og 14 Rd for den 4de og endelig til 3 Rd. 2 Mk. for hver af de 3 Stadstambourer, ialt altsaa til 100 Rd. 4 Mk. aarligt, der vilde være at udrede af Byens Kasse.

Den 17de Marts 1775 udnævntes Commandeurcapitain A. Lous af Admiralitets- og Commissariatscollegiet til Lodscapitain for et nyt Lodseri, som ifølge kongelig Resolution af 13de Marts s. A. vilde være at oprette i Helsingør, og som det blev ham overdraget at organisere. Efterretningen herom fremkaldte stor Bevægelse blandt Byens Færgelaug, der hidtil havde besørget Skibenes Lodsning gjennem Sundet, og for hvem den nye Institution derfor vilde medføre betydeligt Tab. Ved gjentagne Forestillinger søgte Lauget derfor at faae Oprettelsen af det nye Lodsvæsen forebygget, og senere, da dette ikke lykkedes, undlode Laugets Medlemmer ikke at lægge det saa mange Hindringer i Vejen som muligt, og det uden synderligt Hensyn til de hyppige Sammenstød, de derved fremkaldte mellem dem selv og Øvrigheden. Men Alt forgjæves. Det Eneste, Lauget opnaaede, var den Indrømmelse, at man ved den første Besættelse af de nye Lodsposter vilde tage særdeles Hensyn til dets Medlemmer, hvorimod man senere fortrinsviis agtede til Lodser

at vælge Mænd, som tidligere havde faret som Skippere eller Styrmand. Først den 10de September 1778 udkom iøvrigt Anordningen om „det allernaadigst privilegerede Lotsselskab udi Helsingør“. Den blev læst for Færgelaugct den 1ste October og fastsatte blandt Andet de faste Lodsers Antal til 30 og Reserverelodsernes til 10.

Da Stiftamtmanden den 9de April forlangte Magistratens Erklæring, om det for Helsingørs Vedkommende maatte kunne ansees for nyttigt, at Skiftetiden for Tjenestetyende for Fremtiden henlagdes til kun een Dag i Aaret, nemlig den 31te December, troede Magistraten at burde fraraade her i Byen kun at have een Skiftetid allerede af den Grund, at den største Part af Tjenestetyende i Helsingør bestod af Svenskere, som i Regelen efter her at have tjent længere eller kortere Tid vendte tilbage til Sverig igjen.

Ifølge den den 8de Maj 1775 udkomne Anordning „om Indqvarteringsens nærmere Bestemmelse udi Kjøbstæderne i Danmark“ havde Cancelliet ladet forfatte en Generalligning over, hvad samtlige Kjøbstæder havde enten at nyde eller at svare i Indqvarterings-Hjælpeskat, samt bestemt, fra hvem denne skulde erholdes, og til hvem den skulde svares. Den 30te Maj modtog Magistraten Meddelelse fra Stiftamtmanden om, at der efter denne Ligning for Fremtiden var tillagt Helsingør 700 Rd. aarligt, hvoraf Slangerup skulde svare de 60 Rd., Frederikssund 44 Rd. 2 Mk., Roeskilde 300 Rd., Storehedinge 50 Rd., Nykjøbing i Odsherred 60 Rd., Ringsted 110 Rd., Sorø 56 Rd. og Stege 19 Rd. 4 Mk. Beløbet vilde være at indbetale til og at hæve hos vedkommende Amtsforvalter.

Den 1ste August 1775 forlod den Husareskadron, som i omtrent et Aar havde været indquarteret i Helsingør, Byen for

at afmarschere til sit fremtidige Qvarteer i Hillerød. Henimod 5 Aar efter — i Foraaret 1780 — fik dog Byen atter, og det meget imod dens Ønske og trods de eligerede Borgeres Modforestillinger, en Husareskadron i Garnison.

De sjællandske Kjøbstæders Brandtaxationssum — Kjøbenhavn, Sorø og Hirschholm ikke medregnede — angaves for Aaret 1774 til 2,481,830 Rd. og for Aaret 1775 til 2,498,910 Rd. Heraf kom der paa Helsingør henholdsviis 587,370 og 590,910 Rd. Af disse Summer blev der under 5te September 1775 paalagt Byen i den Kjøbstæderne i Fælleddskab paahvilende Brandskadeerstatning at udrede 1835 Rd. 3 Mk. 3 Sk. for det første og 1846 Rd. 3 Mk. 9 Sk. for det andet Aar, tilsammen altsaa 3682 Rd. 12 Sk., der strax vilde være at reparere paa alle Byens Indvaanere i Forhold til deres Bygningers Taxationssum og at indbetale inden Udgangen af October Maaned.

Den 26de Februar 1776 døde Gehejmeconferentsraad Stiftamtmand Grev Knuth. Saavel de Ord, hvormed den Afdødes Søn, Kammerherre Grev Knuth, strax Dagen efter underrettede Magistraten om Dødsfaldet, som den Maade, hvorpaa denne optog Efterretningen derom, synes at bekræfte, at Forholdet mellem Magistraten og Knuth havde været noget mere end et blot og bart Embeds- og Forretningsforhold, og at Byen i ham ikke blot havde havt en nidkjær Øvrighed, men ogsaa en for Borgernes Vel og Ve varmt følede Ven. Et Forsøg, som den ovennævnte Søn gjorde paa ved at exploitere dette Forhold at skaffe sin Haandskriver, en Holstener ved Navn Lotze, anbragt i Vejer-, Maaler- og Vragertjenesten i Helsingør, der netop i de samme Dage var bleven ledig, lykkedes dog ikke. I Henhold til sin ved Resolution af 20de December 1743 erholdte Bemyndigelse havde Magistraten nemlig strax Dagen efter den

forrige Vejer og Maaler, Abels, Død hertil beskikket en Broder til Borgmester Wilde, en forhenværende Skipper Jacob Wilde fra Bergen, til hvis Anbefaling det anførtes, at han, der tidligere havde været en velhavende Mand, havde mistet største Delen af sin Formue ved Skibbrud og Ildebrand. Wildes Udnævnelse erholdt ogsaa kort efter kongelig Stadfæstelse. Til Knuths Eftermand i Stiftamtmandsembedet udnævntes under 25de Marts Gehejmerraad Brockenhuus.

Ikke længe efter Knuth, den 1ste Mai, døde Helsingørs Viceborgmester, Byfoged og Raadmand Heinrich à Møinichen i en Alder af 66 Aar. Han havde beklædt sit Byfogedembede i 35 Aar, men efterlod sig desuagtet sin Enke i ikkun trange Kaar. Som den væsentligste og vistnok meget gode Grund her til anførte denne i sin Ansøgning om den for Enker efter Byens communale og gejstlige Embedsmænd sædvanlige Pension af 1 Rd. ugentlig af Hospitalets Kasse, at den allerstørste Deel af hendes afdøde Mands Indtægter var medgaaet til Opdragelsen af **23** Børn, hvoraf 3 endnu vare umyndige ved hans Død. Ved Møinichens Afgang blev Olrik virkelig Raadmand, medens Byfogedembedets Forretninger midlertidigt bestyredes af en Generalauditeur Lassen, indtil en ny Byfoged kunde blive beskikket. Denne blev Cancellisecretair Berthel Bjørnsen, der kort efter sin Udnævnelse, under 28de August, modtog Bestalling til tillige at være Viceraadmand i Helsingør.

„I Henseende Helsingørs Bequemhed til en fordeelagtig Handel noksom var bekjendt“ havde Stiftamtmanden i en Skrivelse af 11te April 1775 opfordret Magistraten til „at indhente de Handlendes Tanker og Efterretning om den til Handelens Tarv bedst mulige Orden og Foranstaltning, saa og om nogen Forandring udi de dem allernaadigst forundte Laugsartikler“.

Først efter Knuths Død og først efter gjentagne Paawindelser baade fra hans Eftermand og fra Magistraten indgaves Kjøbmandslaugets Betænkning. Den er underskrevet Fr. Godenius, Michael Karck og Arnt H. Dodt, dateret den 27de Juli 1776, og tilstilledes samme Dato Magistraten. I Indledningen til denne Betænkning hedder det: „Helsingørs Beliggenhed er unægtelig saa bequem til en fordeelagtig Handel som nogen Kjøbstad i Danmark, men den har ikke desto mindre i nogle Aar havt fælleds Skjæbne med de øvrige smaae Stæder, idet den i Handel har mere af end tiltaget. Adskillige Patrioter have, efter det høyprikelige danske Landhuusholdningsselskabs udi Aaret 1769 opgivne theoretiske Priismaterie om de formenende Aarsager til de danske Kjøbstæders nærværende slette Tilstand samt Hjælpemidler til deres Opkomst, indsendt deres Betænkning over dette betydelige Spørgsmaal, og nogle med god Skjønsonhed fremsat saavel de almindelige Mangler som Hjælpemidler. Men da enhver Stad efter sin Beliggenhed og andre dens befindtlige Omstændigheder mere eller mindre er bleven trykket eller soulagent, saa bliver og Hjælpemidlerne til dens Opkomst derefter at bestemme“.) Som Aarsager til Helsingørs Tilbagegang anføres dernæst: 1. Anlæggelsen af Frederiksværk, hvorunder 4 af de bedste Bøndersogne, som tidligere havde søgt til Helsingør, vare blevne henlagte til Hoveri, og hvortil desuden flere af Frederiksborg og Kronborg Amts Bønder nu henvendte sig med deres Handel og Vandel; 2. den fordærvelige og overhaand-

*) De i vore Dage saa almindelige Klager over Kjøbstædernes Tilbagegang ere saaledes ikke nye, saa lidt som flere af de Forholde, der ansees for at være blandt de medvirkende Aarsager dertil.

tagende Handel med Kjøbmandsvarer, som Møllere, Kromænd, Haandværkere og Andre uden Tilladelse dreve paa Landet, og hvortil Brændeviinsforpagtningen især havde givet megen Anledning; 3. de mange Privilegier, som vare givne Jøder, Haandværksfolk og endeel Fremmede, der hverken ejede noget eller havde lært Handelen, og hvorved Crediten svækkedes, Contrebands-Handelen befordredes og de indenlandske Fabrikker ødelagdes; 4. at adskillige Skippere under Navn af Føring i smaaer Partier udsolgte norsk Salt, Tømmer, Fisk og andre baade inden- og udenlandske Varer; 5. at Clarering af Skibe og Besørgelsen af Commissioner med Oplagsgoods næsten ganske var i Hænderne paa de fremmede Consuler, og at disse desuagtet og trods Rescriptet af 8de April 1771 vægrede sig ved at tage Borgerskab og ved at deeltage i Byens Udgifter; 6. at der saaes igjennem Fingre med, at saavel inden- som udenlandske Jøder, Kniplingskræmmere og Andre strejfede omkring og forhandlede deres deels tilladelige og deels utilladelige Varer og derimellem de saakaldte engelske Frakker, hvis Salg skadede baade Fabrikker, Kræmmere og Skræddere; og endelig 7. Toldens Bortforpagtning og dens Forhøjelse paa adskillige Varer, hvilket sidste deels havde indskrænket, deels næsten ganske ophævet den forhen saa levende Handel mellem Helsingør og Skaane. Som Midler til Handelens Opkomst og „Restauration“ foreslaaes dernæst: 1. At det ikke tillodes nogen paa Landet Boende at falholde eller sælge nogen Slags Kjøbmandsvarer, og at ingen andre Haandværkere end dem, hvorom Loven meldte — cfr. dens 3die Bogs 13de Cap. 23 og 24 —, maatte nedsætte sig paa Landet; 2. At den høje Commercedeputation vilde forebygge, at Handelsprivilegier gaves til saadanne, som ikke havde lært Handelen, men kun ved deres

Bekjendtskab og Forbindelse med Skippere hemmeligt søgte at tilvende sig Afsætning, „thi lykkedes denne Handel, blev Følgen gemeenlig, at Gevinsten tildeels employeredes til at betale den Gjæld, for hvis Skyld Nogle havde været nødte til at forlade deres Fædreland, medens Resten deponeredes i fremmede Handelssocieteter, Regjeringen nød ingen Tak for sine Velgjæringer, og Nationen tracteredes med Foragt af slige uværdige Personer; gik det derimod Krebsgang, retirerede de sig andetsteds hen og lode deres Creditorer sørge for deres Gjælds Betaling“, 3. at der beskikkedes en dulig Mand til Mægler, som „forsynet med fornøden Instrux og bestemt Taxt kunde contribuere til at hæmme den Uorden, som blev begaaet af Skipperne og Andre til Præjudice for de Handlende“, 4. at det nærmere overvejedes, hvorledes de herværende fremmede Consulers Næringsbrug skulde betragtes, og om de kunde drive dette uden at være Borgere i Byen, 5. at det ikke tillodes nogen enten her bosiddende eller tilrejsende Jøde at findes paa Gaden med nogen Slags Kram, 6. at de, der handlede med Silke-, Uld- og Klædevarer tilholdtes til at forsyne sig med disse fra Fabrikkerne i Holsteen i Stedet for at tage dem fra Omløbere, „idet det vilde være tjenligere, at de til de omstrefjende Knipplingskræmmere allernaadigst givne Frihedsbreve bleve tilbakkaldte, og de mange store voxne Mennesker, der nu strøg Landet rundt med Kniplinger, bleve employerte til at recruteere Armeen“; 7. at Forordningen af 16de Juli 1741 (om at tage Attest paa det Tøj, som leveredes Skrædderne til Forarbejdelse) nøjere efterlevedes; 8. at der for hans Majestæts Regning byggedes et Pakhuus i Nærheden af Toldboden, „da der intet saadant fandtes, som var rummeligt og bequent nok til at modtage alt det Commissions Gods, som her til Oplag ind-

sendtes, og de Handlende ligeledes oftere vare i Forlegenhed med deres eget Oplagsgoods samt andre Varer, men især var der ikke noget Sted, hvor en Ladning Salt af 60 à 80 Læster, end sige større, kunde indlægges“; 9. at Toldbetjentene beordredes til nøje at paasee, at kun de Personer, som virkelig havde Ret til at drive Handel og vare Kjøbmænd og Borgere, indlagde Varer paa det bevilgede Oplag; 10. en større Havn, der kunde modtage Skibe til Vinterleje, „men denne vilde vel finde for stor Modsigelse“. Blandt flere mindre betydende Forandringer i Laugsartiklerne foresloges endelig som en Tilføjelse til disses § 8, at den hidindtil her paa Stedet brugte meget skadelige Sædvane med den saakaldte Tilgift afskaffedes og blev forbudt under en Bøde af 10 Rd. for hver Gang, nogen Laugsbroder overbevistes om at have handlet herimod. Først den 24de September indsendte Magistraten Laugets Betænkning ledsaget af sin egen, hvori den i det Hele taget sluttede sig til Kjøbmandslaugets Udtalelser og især varmt anbefalede de under 8. og 10. nævnte Forslag. Magistraten benyttede Lejligheden til at oplyse Regeringen om, at Helsingørs Kjøbmænds Næring og Forretninger henfaldt under 3 Klasser, idet de dels bestode i at clarere og proviantere Skibe, dels i tilsøes at modtage Fremmedes Gods for igjen at besørge det bortsendt med andre Skibe og dels endelig i Forhandling af egne Varer. Den gjorde derfor opmærksom paa den heraf følgende Forskjel mellem det saakaldte bevilgede Oplag, hvor sidstnævnte Sort Varer indlagdes, og det saakaldte commissionaire Oplag for andet Gods. Til de to første Klassers Forretninger foreslog dernæst Magistraten, at der skulde indrømmes de fremmede Consuler Ret, imod at de ikkun svarede Næringskat, og det uagtet disse Forretninger egentlig al-

deles ikke vare knyttede til Consulernes Stilling som saadanne, hvorimod den tredie Klasses Forretninger kun skulde kunne drives af dem, som foruden at svare Næringsskat tillige toge Borgerskab. Sluttelig fandt Magistraten det passende, at Benævnelsen „Kræmmerlauget“ blev forandret til „Kjøbmandslauget“.

Ved en Tilbygning, som i Aaret 1753 var bleven opført ved Hospitalet, havde Latinskolens Rektor mistet en Deel af sin Have. Efter et Andragende fra Professor Baden af 14de November 1776 indrømmedes der ham derfor, at han til Erstatning derfor maatte af Hospitalsvænget inddrage et Stykke Jord af tilsvarende Størrelse — 80 Alen langt og 20 Alen bredt — langsmed Møllergade (Hestemøllestræde), ligesom det ogsaa senere tilstodes ham at besørge det indhegnet paa Hospitalskassens Bekostning.

Den under Aaret 1772 omtalte Sag, som af Byens Magistrat og dens eligerede Borgere var bleven anlagt mod Chefen for det holsteenske Regiment, Oberst Scholten, for Qvarteerpenge, som Regimentet ved sin Afmarsch skyldte Byen, til Beløb 450 Rd. 3 Mk. 2 Sk., blev omsider, efter lange skriftlige Forhandlinger og efter at først Grev Knuth og efter hans Død Brockenhuus havde søgt at mægle mellem de stridende Parter, afgjort ved et Forlig, dateret Kjøbenhavn og Helsingør den 29de November og 6te December 1776. Scholten, der imidlertid var bleven forfremmet til Generalmajor, forpligtede sig heri paa Regimentets Vegne til at udbetale Byen 320 Rd., samt til „paa Cavalliers Parole tilbørlig at reprochere og irettesætte Lieutenant Heidemann, hvis overilede Forhold saavel i Indquarteringscommissionen, som udenfor, havde opvakt billig Mishag og Fortrydelse hos Magistraten og de 16 Mænd“.

Da Regeringen havde bragt i Erfaring, at der ikke overalt i Landets Kjøbstæder anvendtes samme Fremgangsmaade ved Behandlingen af Politisager, disse Sagers Paadømmelse, Appelleren m. m., anmodede Stiftamtmanden efter Befaling af Cancelliet Magistraten i en Skrivelse af 26de November 1776 om at underrette ham om, hvorledes man hermed forholdt sig i Helsingør. I sit Svar af 10de December s. A. meddeelte Magistraten ham, at alle Politisager i Helsingør i Henhold til Rescriptet af 6te April 1742, der under 14de s. M. var blevet Magistraten tilstillet af den daværende Stiftamtmand, Baron Gersdorff, vel bleve indstævnedes af Byfogeden alene, qua Politimester, men at de derimod kun bleve paadømte af ham sammen med Magistraten, og at de af dem saaledes i Forening afsagte Domme derefter af Vedkommende bleve indstævnedes til Landsthinget. Herpaa havde man dog ikke i mange Aar havt noget Exempel.

1777 Den 1ste Januar 1777 angaves Færgelaugets Færgebaades Antal til 16 paa 1 à 3 Læsters Størrelse, Robaadene til 110, hver paa $\frac{1}{2}$ Læst, og Tomandsjollernes til 22, hver paa $\frac{1}{4}$ Læst.

I Begyndelsen af samme Aar sattes Taxten for Byens Bagere og Slagtere saaledes: For 1 Sk. skulde leveres $7\frac{1}{2}$ Lod Franskbrød, $6\frac{1}{2}$ Lod raspet Brød, 9 Lod Hvedebrød, 6 Lod Simler eller Hvedeknopper, 11 Lod Skønroggen, 8 Rugtvebakker, 24 Lod Rugbrød og 30 Kauringer eller Skofter; Oxekjød skulde sælges for $4\frac{1}{2}$ à $5\frac{1}{2}$ Sk. Pundet, Kalvekjød for $6\frac{1}{2}$ à 8 Sk. og Svinekjød for 4 à 5 Sk.

I April Maaned bestemte Regeringen, at der skulde oprettes en Personpostbefordring imellem Kjøbenhavn og Helsingør, og neppe 2 Maaneder efter, i Begyndelsen af Juni Maaned, sattes Postvognen i Gang. Der afgik derefter hver Dag en Vogn

fra Helsingør, og en fra Kjøbenhavn. Vognene skulde mødes i Hirschholm og der skifte Kudsk og Heste. Befordringen af Postvognen mellem Helsingør og Hirschholm var efter afholdt Licitation bleven overdragen Kjøbenhavns Vognmænd mod en Betaling af 1 Rd. 64 Sk. daglig; det laveste Bud fra Helsingør havde været Postmester Hansens med 1 Rd. 88 Sk.

Efter længere Tids Forhandlinger, der nærmest vare blevne fremkaldte ved Forordningen af 13de Mai 1776 (om Fælledsskabets nærmere Ophævelse i Danmark), blev det omsider fastsat, at der d. 9de Maj 1797 skulde afholdes et Møde i eller ved Helsingør mellem 4 ved Helsingørs Bything udvalgte Delegerede fra Byen og 4 ved Kronborg Rytterdistricts Birkethingsret valgte Delegerede fra Amtet, hvor man da i Overværelse af Stiftamtmanden, Gehejmerraad Brochenhuus, og Amtmanden fra Hirschholm, Gehejmerraad Lewetzau, samt af Kronborg Amts Landvæsenscommissairer, Regimentsskriver Badstuber og Landinspecteur Schrøder, vilde søge at faae endelig afgjort Delingen af det saakaldte Tikjøb Sogns Overdrev mellem Amtet og Byen, og Grændsen derefter nøjagtig bestemt. Mødet afholdtes den fastsatte Dag ude i Overdrevet, og baade Helsingørs Magistrat og samtlige i Overdrevet participerende Lodsejere vare indkaldte til at være tilstede. Fra Julebæks Bro til Sortesø blev man strax enig om Grændsen, men om den øvrige Deel af samme var det ikke muligt at opnaae nogen mindelig Overeenskomst. Amtmanden, Gehejmerraad Lewetzau, og de ovennævnte Landvæsenscommissairer lode derfor Grændsen fra Sortesø af anvis og afpæle efter eget bedste Skjøn, saaledes at den kom til at gaae fra Sortesø forbi Dyresøen til Halvmilepælen paa Kongevejen, derfra langs med en Jagtvej til en stor Steen, som laae ved samme Vei henimod Rørtangs Gjerde, og endelig derfra

mod Øst til Bakken mellem Snekkersteen og Kronborg Teglværk, men dog saaledes, at Borupgaard og Snekkersteen kunde beholde deres Uddrift til Overdrevet. Sluttelig forbeholdtes:

1. Hans Majestæts Ret til Skov, Tørvemoser og Fiskedamme paa den Helsingør anviste Deel af Overdrevet, samt Forstrandsretten udenfor samme,
2. Kronborg Ladegaards Andeel i samme Overdrev, der ej kunde blive udskiftet, førend Skjellet mellem Byen og Amtet var blevet approberet,
3. Kronborg Teglværks Grund med de det tilhørende Fiskestader og dets Ret til at grave Leer i Overdrevet, hvor samme var at finde, i Henhold til de dets Eiere allernaadigst meddeelte Privilegier,
4. de Jorder, som efter kongelig allernaadigst Resolution vare blevne indtagne af Overdrevet, og hvoraf der efter de deres Fæstere meddeelte Fæstebreve svaredes Afgift til den kongelige Kasse,
5. de imellem Snekkersteen og Kronborg Teglværk værende Fiskestader, der vare ansatte i Hartkorn, hvoraf der svaredes aarlig Afgift til den kongelige Kasse, og hvorunder da tillige maatte henregnes Landkanten udenfor, som Fiskerne fremtidig ligesom tidligere maatte have Ret til at benytte til Tørring af deres Garn og andre Redskaber, og endelig
6. de Tørvemoser, der allernaadigst maatte være tillagte Hospitalet og de Fattige i Helsingør, om de endog efter det fastsatte Skjel maatte ligge udenfor Byens Overdrev.

Med denne Afgjørelse erklærede imidlertid kun Magistraten sig tilfreds paa Kjøbstadens Vegne, medens den ingenlunde billigedes af Lodsejerne fra Amtet, og lige saa lidt af den daværende Ejer af Kronborg Teglværk, Lafont (Lafonts Enke?), der frygtede for ved fremtidige Indhegninger, Gjerder, Besaaning m. m. at skulle blive hindret i Udøvelsen af sin Ret til Leergravning i Overdrevet. Hine paa-stode blandt Andet, at Skjellet ikke kunde gaae udenfor Kron-

borg Teglværk, fordi dette beviisligt laae i Kronborg Amt og Tikjøb Sogn, hvorimod det andet indenfor beliggende Teglværk laae paa Byens Grund, og at der endnu levede Mænd, som kunde bevidne, at der imellem begge Teglværker havde staaet en Bro med rødmalet Rækværk og Paaskrift: „Her er Helsingørs Skjel“, hvilken Bro maatte have været Skjellebæks Bro, og kun til denne Bro, og ikke længere, havde Byen taget Deel i at istandsætte og reenholde Vejen. Otte navngivne Bønder indgave derfor paa egne og øvrige Tikjøb Sognemænds Vegne d. 16de Maj en Klage til Rentekammeret og udbade sig, at der maatte blive udnævnt 8 uvillige Mænd til at udføre Delingen efter Ret og Billighed. Denne Klage blev af Rentekammeret igjennem Stiftamtmanden sendt til Helsingørs Magistrat, og af denne igjen til de 16 eligerede Borgeres Betænkning. I disse Betænkninger, der afgaves under 24de og 29de October, anførtes der for det Første imod Bøndernes Paastande, at man ved Fastsættelsen af Skjellet havde fulgt de Mærker, der vare givne ved Landmaalingsforretningen den 26de November 1686, og som næsten alle, saasom Julebæks Bro, Sortesø, Slagtermosen, de Fattiges Mose, Brændemosen, Egholms Mose og Skjellebæks Bro ved Snekkersteen, vare beliggende i omtrent en halv Miils Afstand omkring Byen. For det Andet beraabte man sig paa, at dette Stykke Overdrev, der i Jordebogen var taxeret til 200, men som ved Rydning af Skov nu vel kunde anslaaes til 600 Høveders Græsning, var skjænkot Byen af Kongerne Frederik II. og Frederik III.*), for at Byen, som laae i en skarp

*) Det i forrige Aars Program (Pag. 49 under Aaret 1774, hvor der tales om tidligere Forhandlinger om Byens Overdrev) anførte Gavebrev fra Kong Hans af 1489 — det findes paaberaabt i en

og sandet Egn og derfor led Mangel paa Straafoder for sine Creaturer, og som desuden var ødelagt ved Ildebrand af Rigets Fjender, igjen kunde komme paa Fode, og at det derfor ikke var sandsynligt, at det skulde være indskrænket til Byens forlængst indhegnede Ejendoms-Jorder. Dernæst gjordes der opmærksom paa, 1. at Byens Rettersted var beliggende imellem Kronborg Teglværk og Snekkersteen, og at Byen udenfor denne Grund havde havt et Fiskestade, kaldet Galgebakkestadet, der nu imidlertid benyttedes af Beboerne af Snekkersteen, uden at man vidste, hvorledes det var frakommet Byen, 2. at Kronborg Teglværk fordem baade i gejstlige og verdslige Sager havde hørt under Helsingør, men at først en af dets Eiere, en M. M. Thulstrup, havde faaet det henlagt under Rytterkassen paa samme Maade, som en vis Almstrøm i den sidste Tid imod at svare en ringe Kjendelse til samme Kasse havde faaet Fæste paa et Stykke Jord ved Saddelmagerleddet, uagtet dette laae under eet Hegn med Byens Ejendomsjorder og mere end en Fjerdingvej indenfor Byens rette Skjel — saaledes hørte exempelviis Betjentene ved Marienlyst Slot under Kronborg Amt, medens Slottet altid havde hørt under Byen og svaret Indkvartering og Byskat til denne, og Betjentene paa Kronborg ligeledes under Amtet, medens Slottet selv dog laae paa Byens Grund —, og 3. at Broen imellem begge Teglværkerne ikke var Skjellebæks Bro, men derimod Slibebroen, hvorimod Skjellebæksbro laae ved Snekkersteen, at Byen vedligeholdte Vejen lige til

Skrivelse fra Magistraten til Stiftamtmanden af 2den Juni 1774, men uden nogen Datum, — omtales saaledes ikke her, og jeg har heller intet andet Sted kunnet finde nogen Hentydning til et saadant.

denne sidste, og at den omtalte Paaskrift paa den førstnævnte Bro, der forøvrigt ikke havde været at læse i de sidste 50 Aar, derfor kun havde kunnet gjælde Skjellet mellem Byens og Teglværkets Ejendomme, og ikke Skjellet mellem Byens og Amtets. De 16 eligerede Borgere erindrede endelig i Slutningen af den af dem indgivne Betænkning om Billigheden af, at Byens Strandret fremtidig ligesom hidindtil strakte sig til Julebæks Bro, at Alstrøms ovenfor nævnte Jordstykke og Fiskestadet mellem Kronborg Teglværk bleve tilbagegivne eller erstattede Byen, at Landkanten indenfor dette sidste Stade herefter ikke benyttedes af Andre end Byens Indvaanere, og endelig, at der ikke, saaledes som det da skete, udvistes Tørveskjær til Bønderne paa Byens Grund, idet Havreholmerne havde en Mose ved Rødepæl, medens en Deel af Byens Borgere henvistes til den 3 Fjerdingvej fra Byen beliggende Storemose. Disse de eligerede Borgeres sidste Henstillinger billigede vel Magistraten ogsaa i sin Erklæring, men udtalte dog Ønsket om, at Afgjørelsen heraf ikke paa nogensomhelst Maade maatte komme til at foranledige en længere Udsættelse af den endelige Deling.*)

Den 1ste Maj døde forhenværende Viceborgmester Gabriel F. Millan. Ved Gavebrev af 20de Marts 1767 havde han og hans Hustru, født de Wesling, skjenket Helsingørs Hospital en Capital af 1300 Rd. til Underholdning og Pleje af to Lemmer, som Giverne forbeholdt sig for deres Levetid og efter deres Død deres Børn Ret til at indlægge. Efter Mandens Død forhøjede Enken Summen til 1400 Rd., og det saaledes forandrede Gavebrev erholdt mod Slutningen af næste Aar kongelig Stadfæstelse. Omtrent samtidig hermed legerede Sognepræsten i

*) Om Afgjørelsen see nedenfor under Aaret 1778, Pag. 28.

Ballerup, Holger Halling, som tidligere i 22 Aar havde været Præst og Inspecteur ved Hospitalet, en Capital af 700 Rd. til samme.

I Begyndelsen af August Maaned døde Sognepræsten ved Olai Kirke, Hans Peter Lund. Hans Formand, Nordmanden Christian Frederik Poppe, var død i Aaret 1775 efter at have været Præst ved Kirken i 29 Aar. Lunds Efterfølger blev den baade som theologisk Forfatter og som Prædikant bekjendte Dr. Bastholm, der imidlertid neppe havde tiltraadt sit Embede, førend han, allerede i Begyndelsen af næste Aar, blev udnævnt til Hofprædikant. Sognepræst ved Mariæ Kirke var siden Aaret 1771 Bjørnsen. Den tidligere omtalte Præst ved samme Kirke, Holsteneren Ulrich Wilhelm Piper, var død i Aaret 1775, og hans nærmeste Efterfølger havde været Johannes Hjeronymus Chemnitz.

Ved Rescript af 19de September 1777 anerkjendtes Simon de Brosseronde som fransk Consul i Danmark med Forpligtelse til at tage Bopæl i Helsingør. Først fra hans Tid af synes det at være blevet Regelen i denne Consulatspost kun at ansætte indfødte Franskmænd.

Efter den hidtil brugte Rettergangsmaade havde det været forbundet med forholdsviis betydelige Omkostninger at faae Dom over „uvillige og usikre Betalere“. Byens eligerede Borgere havde derfor indgivet Ansøgning til Regeringen om, at der i Helsingør maatte blive oprettet en Gjeldscommission i Lighed med den, der allerede i længere Tid havde været i Virksomhed i Kjøbenhavn, og Stiftamtmanden havde anbefalet Ansøgningen. Ansøgningen bevilgedes, og ved Rescript af 19de November 1777 oprettedes Gjeldscommissionen i Helsingør. Dens Medlemmer skulde Byfogeden og Byskriveren

være, og en Dag ugentlig skulde de samles paa Raadstuen. Procuratorsaliret bestemtes til 24 Sk. og maatte kun i vidtløftigere Sager, hvori Vidneførsel anvendtes, forhøjes til 1 Rd.

I en Fortegnelse, som Magistraten efter Stiftamtmandens Ordre maatte tilvejebringe og indsende over, hvor mange Kaffe-bønner der i Tiaaret 1768—1777 vare indførte i Helsingør, og af hvilke Accisen var betalt, opgaves disse til følgende:

1768:	6896	☞	fra fremmede Steder,	8	☞	fra Kjøbenhavn,
1769:	3388	-	-	—	276	- - —
1770:	5926	-	-	—	ingen	- - —
1771:	4148	-	-	—	”	- - —
1772:	2530	-	-	—	”	- - —
1773:	2324	-	-	—	16	- - —
1774:	1738	-	-	—	32	- - —
1775:	2112	-	-	—	ingen	- - —
1776:	2124	-	-	—	5118 $\frac{1}{2}$	- - —
1777:	2592	-	-	—	3255	- - —

Summa: 33778 ☞ fra fremmede Steder, 8705 $\frac{1}{2}$ ☞ fra Kjøbenhavn.

Af de Bønner, som indførtes fra fremmede Steder, betaltes $\frac{1}{2}$ Sk. pr. Pd. i Accise, af dem, som indførtes fra Kjøbenhavn, Intet.*)

*) Sammenligner man hermed det Quantum Kaffe-bønner, som ifølge de statistiske Opgivelser i det sidste Femaar, 1866—1870, er indført fra fremmede Steder og fortoldet i Helsingør, nemlig henholdsvis 53,075, 42,296, 57,738, 58,836 og 71,903 Pd., medens dog det fra Kjøbenhavn tilførte Quantum ikke har kunnet angives, og tilbørligt Hensyn tages til Folkemængdens Forøgelse, vil man finde, at Forbrugen af Kaffe-bønner i Helsingør i Løbet af det sidste Aarhundrede er stegen til henimod det Tidobbelte.

1778 Uagtet Rentekammeret billigede det Resultat, hvortil man var kommen ved den ovenfor omtalte Forretning af 9de Maj 1777, ønskede det dog at gjøre Sit til at forebygge fremtidige Klager fra Bøndernes Side og beordrede derfor den 6te Maj 1778 Landinspecteur Ehlerts til at møde paa Aastedet, for at det ved hiin Forretning vedtagne Skjel endnu en Gang kunde blive prøvet og bedømt. Efterat denne Undersøgelse derpaa havde fundet Sted uden at foranledige noget nyt Forslag, tilskrev Rentekammeret Stiftamtmanden den 23de Maj, og denne igjen Magistraten den 31te s. M., at Kammeret „paa Hs. Maje-stæts Vegne som Ejer af det Kronborgske District havde vedtaget og samtykket, at det med Skjellet mellem Helsingørs By og Kronborg Districts Beboere maatte have sit Forblivende efter det den 9de Maj 1777 afpælede og fastsatte Skjel, der alt i Forvejen var vedtaget af Byen“. Den 14de September s. A. mødte endelig Stiftamtmand Brockenhuus, Amtmand Lewetzau og Landinspecteur Ehlerts i Snekkersteen for i alle Vedkommendes Overværelse paa Aastedet at ordne „Hegntagelsen“, for at „Fralukningen“ kunde blive foretagen efter den nu i Overdrevet udviste Skjellinie.

Den 24de Juni 1778 passerede Gustav III., og Dagen efter Prinds Ferdinand af Brunsvig og Prindsen af Bewern, Helsingør paa Vejen fra Kjøbenhavn til Sverig.

Efter gammel Vedtægt valgte Magistraten ved hvert Aars Begyndelse blandt Byens Borgere en Kæmner til at besørge dens Regnskabsvæsen i det paagjældende Aar. Det var naturligviis ofte vanskeligt hertil at finde en passende Mand, som med Dygtighed og Interesse kunde og vilde bestride dette baade ikke lette og byrdefulde Hverv, og det var derfor vistnok ikke med Urette, at Stiftamtmanden tillagde denne Vanskelighed en

stor Deel af Skylden for den hyppige Uorden i Regnskabsvæsenet og Seendrægtigheden med dets Afslutning. I en Skrivelse, dateret Nysøe den 5te October 1777, havde Brockenhuus derfor foreslaaet Magistraten for Fremtiden „at anordne en bestandig Kæmner, der var habil og kunde stille Sikkerhed“, og anmodet saavel Magistraten som de eligerede Borgere om at meddele ham deres Tanker herom, samt tillige om det Salair, der passende kunde tilstaaes en saadan Mand. Magistraten, hvem de af den slette Regnskabsførelse følgende Ulemper især gik ud over, og som maatte bære største Delen af Ansvarer derfor, deelte ganske Stiftamtmandens Anskuelse og havde opfordret de 16 Mænd til at gaae ind paa Forslaget og bevilge en aarlig Løn af 50 Rd. til en Kæmner. De eligerede Borgere havde derimod modsat sig en saadan ny Udgift for Byen, idet de meente, at Byens Regnskaber meget godt kunde bestrides i Fremtiden paa samme Maade som tidligere, at Hovedgrunden til Langsomheden ved deres Afslutning i de senere Aar deels havde været de mange Restancer fra Skatteyderne, deels en enkelt Kæmners uordentlige Regnskabsførelse, og endelig at enhver Borger, som bebyrdedes med dette Hverv og ikke følte sig i Stand til selv at varetage det tilbørlig, maatte finde sig i at betale en Anden for at gjøre dette. Medens Spørgsmaalet saaledes henstod uafgjort, udkom den 22de April 1778 det kongelige Rescript om Antagelse af faste Kæmnere i Kjøbstæderne i Sjællands Stift med fra 10 til 50 Rd. Gage, der vilde være at udrede af Byernes egne Kasser. Da Rescriptet imidlertid gjorde Antagelsen afhængig af Borgernes Samtykke, og de eligerede Borgere, beraabende sig paa Lovens 3die Bog 5te Cap. 1., trods Stiftamtmandens og Magistratens Forestillinger vedbleve med deres Vægning, da endelig største Delen af

Aaret 1778 var gaact, medens Byens Regnskabsvæsen i den Tid havde været besørget af en af Magistraten interimistisk antagen Kæmner, en vis Poul Duus Hjort, udvirkede omsider Brockenhuus, der nu havde faaet Erfaringen for sig fra andre Kjøbstæder i Stiftet, en Cancelliresolution af 7de November, hvorved Ansættelsen af en fast Kæmner anordnedes for Helsingør. Valget overlodes Magistraten, og Byens første faste Kæmner blev den samme fornævnte P. D. Hjort, der engang havde været ansat hos den forhenværende Stiftamtmand, Grev Knuth, og fra den Tid var vel bekjendt med Helsingørs Angiggender. Hans Løn fastsattes til 50 Rd. aarligt foruden 10 Rd. til Skrivematerialier. Dog synes Ansættelsen af den faste Kæmner ikke, i det mindste ikke i Begyndelsen og ikke med Hensyn til Regnskabsvæsenets hurtigere Besørgelse, at have havt de forventede Følger. Det første Kæmnerregnskab, som Hjort havde at aflægge som fast Kæmner i Helsingør, Regnskabet for Aaret 1779, indsendtes nemlig ikke før, end i Aaret 1784.*)

Da Regeringen agtede fra Begyndelsen af det følgende Aar selv at overtage Opkrævningen af Consumtionsafgifterne i Kjøbstæderne — Forordningen herom udkom den 15de October 1778 —, forlangte den igjennem Stiftamtmanden af Magistraten en Fortegnelse over Byens Consumtionsboder med deres

*) Ved Canc. Prom. af 19de April 1783 fastsattes Kæmnerens Løn til 100 Rd. aarlig af Byens Kasse, ved Canc. Skr. af 13de Maj forhøjedes den til 400 Rd. Sølvs aarlig, den 21de Januar 1841 ifølge Borgerrepræsentationens af Cancelliet approberede Befaling til 600 Rd. og den 12te October 1848 endelig til 800 Rd. aarlig, hvoraf 600 Rd. vilde være at udrede af Kæmnerkassen og 200 Rd. af Borger- og Almueskolevæsenets Kasse.

samtlige Inventarier, samt over hvor meget der heraf tilhørte Byen, og hvor meget den daværende Forpagter, Meulengracht (cfr. Aaret 1772). Som Steder, hvor ovennævnte Afgifter opkrævedes, nævnes i Fortegnelsen Svingelporten, Strand- eller Toldbodporten, Ny-Kirkegaardspørt, Røde- eller Lappeporten og endelig Maltmøllen. Boderne eller Contoirerne havde Forpagteren lejet, Portene tilhørte Byen, Inventariesagerne derimod Forpagteren. Luxuriøse kunne disse ikke have været, thi efter hans egen Vurdering opgives samtlige Sagers Værdi, indbefattet Borde, Stole, Vejapparater m. m., ikkun til 39 Rd. 20 Sk.

Fælledsskabet om Overdrevet var vel nu hævet imellem 1779
Byen og Amtet, men for Byens eget Vedkommende vedvarede endnu i længere Tid Fælledsskabet mellem Borgerne om Benyttelsen af den den tilfaldne Part af samme. Imidlertid sørgede dens Bestyrelse dog for, at der Intet skete, som i Fremtiden kunde forøge Vanskeligheden ved Udskiftningen, naar denne engang skulde foregaae. Et Exempel herpaa var Følgende. En Procurator Niels Hansen havde i Aaret 1775 tilkjøbt sig den omtrent en Fjerdingsvej fra Byen beliggende Ejendom, Meulenburg, og der bygget sig en Gaard. Til Opførelsen af denne havde han anvendt Steen fra et af ham selv paa Ejendommens Grund netop i dette Øjemed anlagt Teglværk. I Foraaet 1778 havde han derefter indgivet Ansøgning om, at der maatte blive tilstaaet dette hans nye Teglværk samme Privilegium, som de andre nærliggende Teglværker alt længe havde været i Besiddelse af, nemlig Ret til at søge og grave Leer paa Overdrevet, hvorsomhelst dette maatte kunne findes. Ansøgningen kom til Magistratens og de eligerede Borgeres Betænkning, og omendskjøndt disse vel udtalte sig for og i det Hele taget anbefalede Anlæggelsen af nye Teglværker, udvirkede de

dog igjennem Stiftamtmanden hos General Land-Økonomi- og Commercecollegiet, at Hansens Ansøgning under 20de Marts 1779 af ovennævnte Hensyn blev afslaaet. Ved samme Lejlighed oplystes det, at Meulenborgs Grund lige til Aaret 1752 havde været en Deel af det fælleds Overdrev og først i dette Aar imod en aarlig Afgift til Kongens Kasse var bleven afhændet af Kong Frederik V. til en Fiskemester Boede, nærmest fordi denne havde erklæret der at ville anlægge en Vand-Meel- og Grynmølle.*) Hertil havde han da rigtignok ogsaa søgt og ved Bevilling af 28de Juli 1755 og 27de December 1757 erholdt formelig Tilladelse, men uden at der desuagtet var blevet noget af Mølleanlægget. Derimod havde Meulenborgs følgende Ejere egenmægtig og uden nogensomhelst Adkomst forøget dens Grund, der oprindelig kun havde været 140 Favne lang og 90 Favne bred, ved under samme at inddrage temmelig betydelige tilstødende Stykker af Overdrevet.

Den 2den November 1778 var Rescriptet udkommet om Anlæggelsen af nye Landeveje og havde bestemt, paa hvilken Maade en saadan Anlæggelse skulde foregaae, samt hvorledes de dermed forbundne Udgifter skulde udredes. Den 27de April næste Aar modtog Magistraten fra Stiftamtmanden Underretning

*) Heraf maaskee ved en Forvanskning Stedets Navn. Forøvrigt synes denne og flere andre omlatte Afhændelser af Overdrevsstykker, som Kongerne til enkelte Tider foretog imod en Afgift til deres egen Kasse, at tyde paa, at den ovennævnte Procurator Hansen i sin Vrede over, at hans Ansøgning var bleven afslaaet, ikke aldeles uden Grund kunde paastaae, at Byen egentlig slet ingen gyldig Ejendomsret havde havt til Overdrevet, idet det ikkun var Græsningen paa samme, men ikke Grunden, som var bleven skjenket den af de henfarne Konger.

om, at Regeringen under 22de Februar s. A. havde befalet, at der skulde anlægges en ny Landevej fra Usserød ved Hirschholm over Gjellebro, Riishøj, Nyrop og forbi Rørtang til Helsingør. I Henhold hertil og i Overeensstemmelse med fornævnte Rescripts Anordninger befalede derfor Stiftamtmanden Magistraten at sørge for, at den Byen tilkommende Deel af Vejarbejdet, eller Anlæggelsen af den Deel af Vejen, der vilde komme til at føre over dens Grund, strax blev begyndt. Hverken Magistraten eller de eligerede Borgere modtog denne Efterretning med Glæde. De med det nye Foretagende forbundne betydelige Udgifter vilde jo komme til at tyngte yderligere paa den efter deres Sigende i Forvejen haardt beskattede og forarmede By. De gjorde derfor først Forsøg paa at faae denne ganske frigjort for at deeltage i Omkostningerne ved Vejanlægget og, da Regeringen aldeles ikke vilde indlade sig herpaa, søgte de i det mindste at faae Arbejdet udsat. Da heller ikke dette vilde lykkes, maatte man omsider beqvemme sig til efter Stiftamtmandens Raad at søge om Tilladelse til paa Byens Regning og mod Renter og Afdrag at optage et Laan, forløbigt paa 2000 Rd. Tilladelsen hertil erholdtes næste Aar, men Byens Credit stod paa saa svage Fødder, at Magistraten forgjæves henvendte sig flere Steder, blandt andre ogsaa hos Banken, om et saadant Laan. Endelig maatte man lade sig nøje med hos den kongelige Vejkasse at opnaae et mindre Laan, til Beløb 600 Rd. Denne Sum kunde dog naturligviis kun dække en forholdsvis ringe Deel af Udgifterne ved Vejanlæggelsen, da disse alene for de to første Aar beløb sig til mellem 4 og 5000 Rd.

Da Stiftamtmanden flere Gange var bleven gjort opmærksom paa, at Helsingør ikke var tilbørlig forsynet med Læger, „men trængte til en dygtig medicus eller Doctor“, havde han

interesseret sig for at bevæge en saadan Mand til at bosætte sig i Byen. Ingen havde imidlertid villet indlade sig herpaa uden i Forvejen at være sikkret en bestemt aarlig Indtægt. Stiftamtmanden henvendte sig derfor ved Skrivelse af 8de Maj 1779 til Magistraten med Opfordring til at forhøre sig hos Byens velhavende Familier, om de maatte være villige til at tegne sig for et vist aarligt Bidrag som Honorar for en saadan Læge. Magistraten fulgte villig Opfordringen og tilvejebragte en Subscriptionsliste, som, efter at have circuleret, under 1ste Juli s. A. sendtes Stiftamtmanden. Skjøndt det hele tegnede Beløb kun var 349 Rd., viste Summen sig dog tilstærkkelig, og i Tillid til denne faste Indtægt nedsatte Doctor og Accoucheur Saltholdt sig i Helsingør.*)

*) Blandt Subscribenternes Navne findes Conferentsraad Pulscher, Breckwoldt, Jessen, Walther, Tuxen, Lütken, Dolmer, Frisch, Weise — Alle Embedsmænd ved Øresunds Toldkammer —, Cancelliraad Bjørnsen, Pastor Schebye, J. C. van Deurs, Andreas og Arent Claesen, Isac Glørfelt (den i Aaret 1777 afdøde svenske Generalconsul Rahlings Efterfølger først som svensk Postcommissair og siden Maj 1779 som Generalconsul), Brosse-ronde, Godenius, Spæth jr., Conrad Hansen, Plum m. fl., samt- lige med 10 Rd. aarligt. Justitsraad Wilde og Raadmand van Deurs anførte som Grund til, at deres Navne manglede paa Li- sten, at de vare særdeles tilfredse med den af dem benyttede Huuslæge, Hofmedicus Cancelliraad Hohmuth.

Ifølge det ovenfor omtalte Kæmnerregnskab for 1779 vare Helsingørs Indtægter og Udgifter i dette Aar følgende:

Indtægt:	Rd	ŷ	ß
Beholdning fra Aaret 1778	1783	„	3 1/2
Restancer fra Aarene 1771—1778	1256	4	4
Byskat (herunder Provincial Medici og Chirurgi Skat m. m.)	1338	1	7
Indqvarterings Indtægter (944 Portioner à 2 ŷ maanedlig, dels erholdte i Penge, dels ved Levering af Qvarteer in natura)	3776	„	„
Løgte- og Sprøiteskat	245	4	13
Brandhjælpen for Aaret 1779	2499	5	4
Den Helsingør tillagte Indqvarterings Hjælpe-skat	700	„	„
For Jøden Abraham Elkans Privilegium 200 Rd., med Rente	218	4	8
(bestemt til Bestridelse af Udgifter ved den nye Landevej)			
For Jøden Isak Elkans Privilegium	150	„	„
(til samme Brug).			
Summa . . .	11968	2	7 1/2

Udgift:

	Rdt	ƒ	β
1. Reparationer paa Byens Ejendomme:			
a. Paa Raadhuset	21	„	8
b. - Svingel- og Lappeporten	10	4	„
c. - Rendestenene	21	1	14
d. - Digerne fra Rosenkilde til Ny- Kirkegaardsport og ved Lappen	7	„	„
e. - Springposter og Pomper	7	1	8
f. - Steenbroen ved Springposten paa Steengaden udfor Bjergegaden.	„	4	„
g. En ny Vandkumme	53	1	14
2. Kirkens Betjente:			
a. Sognepræsten, Pastor Schebye	155	5	„
b. Capellanen, Pastor Volckersen	72	3	„
c. Organist Bruun	91	„	„
3. Skolens Betjente:			
a. Rektor, Professor Baden	10	5	8
b. Femte-Lectie Hører	15	5	15
c. Fjerde-Lectie Hører	15	5	15
d. Tredie-Lectie Hører	15	1	14
4. Byens Betjente:			
a. Justitsraad og Borgmester Wildes Skri- vematerialier og Brændsel	42	„	„
b. Justitsraad og Byskriver van Deurs's Løn	113	2	„
c. Brændsel til Raadmændene	12	„	„
d. Skrivematerialier til de eligerede Bor- geres Formand	10	„	„
	<hr/>		
Lateris . . .	676	1	„

	Rd	Ɔ	β
Transport...	676	1	„
e. Den danske Skoleholder	30	„	„
f. Underfogedens Løn	44	„	„
g. Løn til 2 Raadstutjenere (heraf for at reenholde Raadstuen 5 Rd. 2 Mk. og for at opvarme den 18 Rd.)..	79	2	„
h. Taarnvægteren	53	2	„
i. Stadsadjutanten	10	„	„
k. Stadsmusikanten	20	„	„
l. Løn til 2 Provincialmedici og 1 Chirurg	25	5	„
m. Skarpretterens Løn	16	„	„
n. Skovrideren for at udvise Tørv ...	4	„	„
o. Graveren ved St. Olai Kirkegaard..	3	„	„
p. Natmanden for at reenholde Raadstu- gaarden og Torvet 5 Rd. 2` Mk., for at rense Raadhuusskorstenene 4 Rd.	9	2	„
q. Løn til Kæmneren 50 Rd. og til hans Skrivematerialier 10 Rd. ...	60	„	„
r. Løn til Torvemesteren (en i det sidste Halvaar til at overholde Ordenen paa Torvedagene antagen Politibe- tjent) for et halvt Aar	10	„	„
5. Adskillige Udgifter:			
a. Til Underfogeden for at overføre et Fruentimmer til Sverig	4	„	„
b. For et til Helsingør anskaffet Brænde- jern	4	1	8
Lateris...	1049	1	8

	Rm	γ	β
Transport	1049	1	8
c. Fribefordringer i Anledning af Overdrevets Opmaalinger	25	4	8
d. Til Generalauditeur Lassen (Formanden for Vandcompagniet) for 4 Springvandsopstandere	8	„	„
e. Til Samme for extraordinaire Udgifter ved Springvandet	9	1	14
f. For Brandmesterens Befordring til Kjøbenhavn	2	3	4
g. For Ophugning og Bortførelse af Iis fra Raadstuen og fra Vandkummerne	3	5	„
h. For Reenholdelse af de offentlige Rendestene	4	5	8
i. Til en Bro ved Røde-Pæl	13	5	8
k. Brandstyr, Løgte- og Sprøiteskat af Byens offentlige Bygninger	25	„	8
l. Vægterpenge for Garnisonens Sygehuus	1	„	8
m. For Opfyldning ved Bulværket paa Vejen udenfor Plums	9	5	4
6. Delinqventomkostninger;			
a. For Forplejning af et arresteret Fruentimmer og hendes Befordring til Kjøbenhavn	4	1	9
b. Omkostninger ved Afhentelse og Tilbagesendelse af en for Tyveri paa Helsingørs Marked beskyldt Pige			

Lateris... 1157 4 15

	Rd	γ	β
Transport	1157	4	15
fra Frederiksborg, samt for Befordring af Actor og Defensør frem og tilbage.....	22	3	15
7. Indquarteringsudgifter:			
a. Udgifter ved det militaire Sygehuus	137	3	„
b. Erstatning til de eligerede Borgeres Formand, Underfogeden, Qvarteermændene og Stadstambourerne for Indquarteringsfriheden	100	4	„
c. Indquarteringen	2898	3	11 ¹ / ₃
8. Løgte- og Sprøitevæsenet:			
a. 8 Tønder Tran til de offentlige Løgter	160	„	„
b. Væger og Lys til samme	9	3	5
c. Reparationer ved samme	41	4	„
d. Smørelse til Sprøiterne	8	„	„
e. Reparationr ved de offentlige Brandspande	2	1	8
9. Lønninger ved Brandvæsenet:			
a. Brandinspecteuren	24	„	„
b. 2 Brandadjutanter à 4 Rd.	8	„	„
c. Vægterinspecteuren (3: Underfogeden)	4	„	„
d. En Commandeersergeant	4	„	„
e. 7 Værkgeseller (1 à 9 Rd., 2 à 7 Rd. og 4 à 4 Rd.)	39	„	„
f. 4 Straalemestere (2 à 3 Rd. og 2 à 2 Rd.)	10	„	„
g. Justitr. v. Deurs som Brandretsskriver	10	„	„
Lateris...	4637	4	6 ¹ / ₃

	Rt	γ	β
Transport	4637	4	6 ¹ / ₂
10. Brandstyers-Udgifter	2499	5	4
11. Udgifter ved det nye Vejanlæg	2032	1	1
12. Restancer fra 1771 til 1779	1695	5	1 ¹ / ₂
Do. i Hjælpekatten for 1779 fra Roes- kilde og Stege	319	4	„
Summa Udgift .	11185	1	12
Indtægt	11968	2	7 ¹ / ₂
I Beholdning ..	783	„	11 ¹ / ₂

Forholdet mellem Fødtte og Døde i Helsingør var for Fem-
aaret 1775—1779 følgende: I Aaret 1775 fødtes 119 og døde
156, 1776 121 og 158, i 1777 165 og 151, i 1778 131
og 193 og i 1779 123 og 186. Der synes saaledes endnu
ikke at være indtraadt nogen Forandring til det Bedre i
Sundhedsforholdene.

Iblandt de Mænd, der i det ovenfor omtalte Femaar toge Bor-
gerskab som Kjøbmænd i Helsingør, vare 3, hvis Firmaers Navne have
bevaret sig til vore Dage, og deraf 2 hos Stifternes Descendenter.
Christian von Mehren, født paa Skjoldnæsholm i Sjælland, tog Borger-
skab den 31te October 1776, efter fra 1762 til 1770 at have været
i Kjøbmandslære hos den i Aaret 1774 afdøde Kjøbmand, Gjæstgiver
og Viinhandler Sprunck. John Chapman, født i London, havde i 14
Aar tjent hos Formanden for Helsingørs Kjøbmandslaug, Fr. Godenius,
og tog Borgerskab den 28de April 1778. Henry Wright, født i Hull,
havde i 16 Aar lært Handelen hos Kjøbmand Thomas Baildon i Hel-
singør og tog Borgerskab den 19de Maj 1778.

SKOLEEFTERRETNINGER.

AFGANGSEXAMEN 1870.

Den skriftlige Deel af Prøven afholdtes den 23de, 25de, 27de og 28de Juni, den mundtlige den 4de og 5te Juli. Hr. Professor V. Bjerring var tilstede som Examenscommissair. Meddommere vare efter Indbydelse d'Hr. Pastor Bondesen i Dansk, Historie og Geographi, Capitain og Landinspecteur Duus i Mathematik og Naturlære og Overlæge Müller i Naturhistorie.

De af Underviisningsministeriet givne skriftlige Opgaver vare følgende:

I Dansk:

1. Bunden Opgave:

Keiser Karl den Store.

2. Fri Opgave:

Hvorledes bør Mennesket behandle Dyrene, især dem, som han bruger ved sit Arbeide? Hvorfor er Dyrplageri stygt?

I Tydsk:

Et mærkeligt Exempel paa Forgiftelse ved et Øglebid¹⁾ oplevede Naturforskeren Dr. Lenz. En Karl gjorde sig til af at kjende et Middel, ved hvilket han uskadte kunde udsætte sig for Øglebid. Han kom til Lenz, som havde flere levende Øgler²⁾ i en Kasse til sine Forsøg, og bad ham om at vise sig dem. Han pralede af at kjende dem vel, og vilde for at vise, hvor lidt han frygtede for dem, tage en i Haanden. Før Lenz ret saae til³⁾, greb han i Kassen og tog en op, idet han udtalte

nogle uforstaaelige Trylleord¹⁾. Dyret hvislede⁵⁾ stærkt; desuagtet stak han dets Hoved i Munden og lod, som om han tyggede paa det. Snart efter trak han Øglen ud igjen og kastede den i Kassen, spyttede tre Gange Blod og sagde, idet hans Øine lignede en Rasendes: Det er Intet med min Videnskab; min Bog har bedraget mig! Lenz vidste ikke, om det var Bedrageri eller Alvor og forlangte, at han skulde vise ham Tungen. Han vægrede sig, klagede over Smerte, betegnede Biddets Sted paa Tungen og ønskede at gaae hjem; han gik endnu med faste Skridt for at hente sin Hat, men vaklede⁶⁾ snart og faldt om, stod igjen op og faldt igjen om. Han talte endnu tydelig, men sagte, og Øinene bleve matte; han klagede over Tunghed i Hovedet. Man bar ham hen paa en Stol; han blev rolig siddende, klagede over Sult, fordrede Vand, men drak ikke, lod Hovedet synke, begyndte at ralle⁷⁾ og døde.

¹⁾ Otternbisz. ²⁾ die Vilper. ³⁾ sich versehen. ⁴⁾ Zauberwort.

⁵⁾ züngeln. ⁶⁾ wanken. ⁷⁾ rücheln.

I Engelsk:

Den Habessinske Reisende Bruce giver en meget levende Beskrivelse om Udbrudet¹⁾ og Virkningerne af den dræbende²⁾ Ørken-Storm.

„Kl. 11, siger han, medens vi med stor Fornøielse betragtede de takkede³⁾ Bjergtoppe, som vi stærkt havde nærmet os, og hvor vi skulde forfriske os ved Overflod af godt Vand, raabte vor Fører, Zdris, med lydelig Stemme: „Falder ned paa Ansigtet; Samum⁴⁾ kommer!“ Jeg saae da i Sydost en Taage⁵⁾ hæve sig, der i Farve

lignede Regnbuens Purpur, men ikke fuldt saa tæt⁶⁾ og tyk. Den optog ikke ganske tyve Alen⁷⁾ i Brede og var tolv Fod over Jordbunden. Det var en Art Rødme⁸⁾ i Luften, og det bevægede sig meget hurtigt, idet jeg neppe kunde faae Tid til at kaste mig paa Jorden med Hovedet imod Nord, da jeg følte Luftstrømmens Hede over mit Ansigt. Vi laae Alle udstrakte paa Jorden som døde, indtil Zdris fortalte, at det nu var blæst hen over os. Luftsynet eller Purpurtaagen var forsvundet, men den lette Luftning, som endnu blæste, havde en Hede, der truede med at kvæle os.

¹⁾ appearance. ²⁾ suffocating. ³⁾ rugged. ⁴⁾ Simoon. ⁵⁾ haze.
⁶⁾ compressed. ⁷⁾ yard. ⁸⁾ blush.

I Geometri:

1. Hvad er Indholdet af den i Cirkelen indskrevne regulære Ottekant, naar Cirkelens eget Indhold er 1,11073 □ Fød?

2. Hvad er Indholdet af et Cirkeludsnit, hvis Vinkel er $19^{\circ} 27' 5''$, naar Buen i Længdemaal er 171 Fod?

I begge Opgaver udføres Beregningen med den Nøiagtighed, som femcifrede Logarithmer kunne give.

I Arithmetik:

Værdierne af x og y søges

1) af Ligningerne

$$(ax-by)(a^2-b^2) = a^2-b^2-2ab$$

$$(bx+ay)(a^2-b^2) = a^2-b^2+2ab$$

2) af Ligningerne

$$16x-27y = 31xy$$

$$72x+180y = -95xy.$$

I begge Opgaver prøves Rigtigheden af de fundne Værdier ved at indsætte dem i de givne Ligninger.

I geometrisk Tegning:

Man tegner den horizontale og verticale Projection af et Prisme, hvis Grundflade er en regulair Sexkant, og hvis Axe er lodret paa Grundfladen og 3 Gange saa stor, som Grundfladens største Radius. Prismet skal være saaledes stillet, at Axen er parallel med det verticale Plan, men har en Heldning af 45° mod det horizontale Plan.

I Regning:

A, B og C forene sig om et Handelsforetagende og antage D som Forretningsfører. A bidrager 153 Rd. 42 Sk., B 77 Rd. 30 Sk., C 129 Rd. 48 Sk. Der vindes 134 Rd. 6 Sk. Deraf skal D forud have $11\frac{1}{9}$ pCt. Resten deles imellem A, B og C i Forhold til deres Indskud. Hvor Meget faaer Hver?

De søgte Størrelser angives i Rigsdaler og Skilling uden Brøk.

De tre Disciple, som underkastede sig Prøven, bestode samme med følgende Characterer:

N. Jørgensen	mg.	Dansk.
V. Løve	g.	Tydk.
O. Poulsen	g.	Engelsk.
	mg.	Fransk.
	mg.	Historie.
	g.	Geographi.
	mg.	Geometri.
	ug.	Arithmetik.
	mg.	Naturlære.
	mg.	Naturhistorie.
	ug.	Skrivning og Tegning
	59	Points.
	40	
	78	

SKOLENS DISCIPLE.

Ved Udgangen af forrige Skoleaar var Disciplenes Antal 72. Den 23de August optoges 22, og Skolen begyndte saaledes indeværende Skoleaar med 94 Disciple. I Løbet af Aaret udtraadte 8, hvoraf 1 anbragtes ved Landvæsenet, 3 i Kjøbmands- og 1 i Haandværkslære, 2 maatte opgive Skoleundervisning paa Grund af Sygelighed og 1 endelig afgik til Roeskilde Latinskole. Paa samme Tid indmeldtes 7, saa at Skolens Elevantal nu (i Juni) er 93.

Deres Navne (Fædrenes ere tilføjede i Parantes og kun for de nye Disciple ere Fornavnene fuldstændig angivne) ere følgende:

Sjette Klasse.

(Gjennemsnitsalder ved Skoleaarets Udgang: 15³/₄ Aar.)

A.**H. C. Tauson* (Kjøbmand Tauson).

O. G. Tauson (Broder til Fornævnte).

E. F. W. Johannsen (Captain Johannsen).

T. Rohde (Premierlieutenant og Garvermester Rohde).

S. Madsen (Inspecteur Madsen).

C. J. Grosmann (Bundtmager Grosmann).

J. H. Haste (Grosserer Haste).

H. Krogh (Kammerjunker og Skovrider Krogh).

**A. V. Mehren* (Consul J. von Mehren).

Disse 9 Disciple indstille sig i Aar til Skolens Afgangsexamen.

B. *F. A. Hansen* (Lods Hansen).

V. L. Johannsen (Broder til Nr. 3 i VI.A.).

J. H. V. Brammer (Kjøbmand Brammer).

- J. D. Tvede* (Fabrikant Tvede).
P. R. Dreyer (Consul L. Dreyer).
J. J. Hein (Oberst og Commandant paa Kronborg Hein).
H. B. Wright (Kjøbmand M. Wright).
V. Wright (Broder til Fornævnte).
C. V. V. L. Lassen (Rektor Lassen).

Femte Klasse.

(Gjennemsnittsalder: 14³/₄ Aar.)

- * *P. M. S. Galschiøt* (Doctor Galschiøt).
S. C. Stilling (Kjøbmand F. Stilling).
V. F. A. Mentz (Proprietair Mentz).
H. S. P. Madsen (Restaurateur Madsen).
C. O. Dreyer (Assistent Dreyer).
C. G. W. Schmidt (Oversergeant Schmidt).
C. Backe (Færgemand Backe).
L. K. C. Christensen (Proprietair Christensen).

Fjerde Klasse.

(Gjennemsnittsalder: 13 Aar.)

- A. J. C. Wolstrup* (afd. Toldcontrolleur Wolstrup).
H. O. G. Ellinger (Stabshornist Ellinger).
A. F. J. Mehren (Broder til Nr. 9 i VI. A.)
J. M. Knox (Procurator Knox).
M. Rasmusen (Kjøbmand Rasmusen).
 * *C. O. G. Åhman* (Kjøbmand Åhman).
H. A. Recke (Capitain v. d. Recke).
Johannes Nyholm (Forstraad og Skovrider Nyholm).
H. T. Christensen (Restaurateur Christensen).
T. L. E. Hansen (Kjøbmand Hansen).

- J. W. Sørup* (Kjøbmand Sørup).
V. F. J. Engelhardt (Capitain Engelhardt).
H. L. Svendsen (Kjøbmand V. Svendsen).
P. A. Mehren (afd. Kjøbmand E. Mehren).
A. Wright (Broder til Nr. 7 i VI.B.).

Tredie Klasse.

(Gjennemsnittsalder: 12 Aar.)

- H. Rohde* (Broder til Nr. 4 i VI.A.).
Jørgen Valdemar Axenius Backe (afd. Læge Backe i Bogense).
F. V. S. Reiffenstein (Kjøbmand Reiffenstein).
 * *G. C. L. Garrigues* (afd. Kjøbmand Garrigues).
O. Gulbrandsen (Kjøbmand Gulbrandsen).
O. L. Grosmann (Broder til Nr. 6 i VI.A.).
S. V. Marstrand (afd. Fabrikant Marstrand).
J. F. Stricker (Capitain og Kjøbmand Stricker).
O. A. P. Lassen (Conditor Lassen).
O. Løve (Major og Skibsbygmester Løve).
J. C. G. Brammer (Broder til Nr. 3 i VI.B.).
J. W. Rasmussen (Kjøbmand P. Rasmussen).
S. O. E. Christensen (Broder til Nr. 9 i IV.).
S. O. Blomsterberg (afd. Slagtermester Blomsterberg).
J. F. Mehren (Broder til Nr. 9 i VI.A.).
L. U. Ketner (Uhrmager Ketner).
Johan Henrik Nicolai Ginge (Skibscapitain Ginge).
Julius Theodor Lund (Kjøbmand T. Lund).
F. G. Schiern (Proprietair Schiern).
Chr. Ferd. Rudolph Petersen (afd. Propriet. Petersen).
F. J. Scheibel (Proprietair Scheibel).

Anden Klasse.

(Gjennemsnittsalder: 11 Aar.)

- H. J. Gulbrandsen* (Broder til Nr. 5 i III).
C. E. F. Holm (Capitain Holm).
Georg Gotlib Ignatz Donatzky (Bogtrykker Donatzky).
A. J. Lassen (Broder til Nr. 9 i VI. B.).
P. Petersen (Pleiefader: Oversergeant Müller).
Olaf Emil Castrup Riisberg (Capitain og Smedemester Riisberg).
O. T. Johannsen (Broder til Nr. 3 i VI. A.).
Arnold Valdemar Kierulff (Jernstøber Kierulff).
Christian Jens Ludvig Rasmussen (Broder til Nr. 12 i III).
William Elston Edmund Lund (Broder til Nr. 18 i III).
J. P. S. Hansen (Broder til Nr. 10 i IV.).
Axel Frederik Christian Greiffenberg (Restaurateur Greiffenberg).
D. Møller (Procurator Møller).
Jens Holger Bisserup (Proprietair Bisserup).

Förste Klasse.

(Gjennemsnittsalder: 10 Aar.)

- Ludvig Mantzius Herman Larsen-Parsbeck* (Proprietair Larsen-Parsbeck).
Georg Carl Emil Renouard (Translateur og Telegraphist Renouard).
Ernst Christian Grosmann (Broder til Nr. 6 i VI. A.).
H. Willumsen (Uhrmager Willumsen).
Ernst Peter Vilh. Svendsen (Assuranceagent Svendsen).

Ernst Ludvig Mehren (Broder til Nr. 9 i VI.A.).

C. Willumsen (Broder til Nr. 4).

Charles Edvard Henckel Sørensen (Kbmd. Sørensen).

Charles Vilhelm Oscar Rossini (Kjøbmand Rossini).

C. G. R. Ellinger (Broder til Nr. 2 i IV.).

Carl Oscar Jacobsen (Slagtermester Jacobsen i Kjøbenhavn).

Tobias Holger Marstrand (Broder til Nr. 7 i III.).

Volmar Rohde (Broder til Nr. 4 i VI.A.).

Peter August Svendsen (Slagtermester Svendsen).

Charles Martin Tvede (Capitain og Brændeviinsbrænder Tvede).

Niels August Kjædebye (Sergeant Kjædebye).

Poul Andres Bisserup (Broder til Nr. 14 i II.).

De med * betegnede Disciple have været holdte i Skolen ved Understøttelse af „Den borgerlige Forening til Real-kundskabers Udbredelse“.

DEN UGENTLIGE TIMEFORDELING.

Klasse	I.	II.	III.	IV.	V.	VI. A-B.
Religion	3	2	2	2	2	
Historie	2	2	2	2	2	3-3.
Geographi	2	2	2	2	2	2-2.
Dansk	6	5	4	3	3	3-3.
Tydk	5	4	4	3	3	3-3.
Engelsk	n	4	3	3	3	3-3.
Fransk	n	n	4	4	3	3-3.
Regning	6	5	4	3	2	1-1.
Arithmetik	n	n	n	n	3	2-2.
Geometri og geom.Tegning	n	n	n	4	4	4-4.
Naturhistorie	2	2	2	2	2	2-2.
Physik og Chemi	n	n	n	n	n	4-4.
Skrivning	4	4	3	2	2	1-1.
Tegning	2	2	2	2	1	1-1.
Sang	2	2	2	2	2	2-2.
Gymnastik	2	2	2	2	2	2-2.
	36	36	36	36	36	36

Fagene have været fordeelte saaledes:

- Rektor: Historie i samtlige Klasser, Geographi i IV., V., VI.
- Hr. C. Franck: Religion i I., II., III., Geographi i I., II., III., Regning i samtlige Klasser.
- Translateur og Sproglærer Jørgensen: Engelsk i hele Skolen, Tydsk i I., II.
 - Cand. phil. Kiær: Dansk i hele Skolen, Religion i IV., V.
 - Cand. polyt. Monrad: Mathematik, Naturlære og Naturhistorie i hele Skolen (har tillige Inspectionen paa Skolen).
 - Cand. phil. Müller: Fransk i hele Skolen, Tydsk i III., IV., V., VI.
 - Maler Damm: Tegning i samtlige Klasser.
 - Premierlieutenant Larssen: Skrivning og Gymnastik.
 - Musyklærer Wilhelmi: Sang.
-

De i Skoleaaret gennemgaaede Pensa ere følgende:

Dansk.

- VI. Oehlenschlägers „Nordens Guder“, Holbergs „Niels Klim“ og flere Partier af nyere danske Forfattere ere læste, og hertil givet en kort Udsigt over den danske Literatur. Klassen har desuden lært den græskromerske Gudelære efter Dorph. En Stil (Opgaver af blandet Indhold) er skreven om Ugen.
- V. Holst's danske Læsebog er tilligemed Fortællinger af Blicher benyttet til Oplæsning. Bojesen's Grammatik er mundtligt repeteret og indøvet ved Analysen. Vers ere lærte udenad efter Holst's „Smaadigte“. En Stil (af historisk eller beskrivende Indhold) er skreven om Ugen.
- IV. Holst's danske Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Bojesens Grammatik er gennemgaaet, repeteret og indøvet. En Stil (af let historisk Indhold eller Gjengivelse af et forelæst Stykke) er skreven om Ugen.
- III. Holst's Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Af Bojesens Grammatik indtil „Forskjellige Arter af Sætninger“ ere Hovedstykkerne gennemgaaede og indøvede. Vers ere lærte udenad efter Holst's „Smaadigte“. En Stil (Gjengivelse af en lille Fortælling) er skreven om Ugen.
- II. Borgens og Rungs „Danske Læsebog“, 2det Cursus, er benyttet til Oplæsning og Analyse. Af Bojesens Grammatik ere Verberne og Pronominerne gennemgaaede. Vers ere lærte udenad efter Holst's

„Smaadigte“. En Stil er skreven om Ugen efter Dictat.

- I. Borgens og Rungs „Danske Læsebog“, 2det Cursus, er benyttet til Stavning, Oplæsning og Gjenfortælling af det Læste. Taledelene ere indøvede. Af Holst's „Smaadigte“ ere nogle lærte udenad. To Stile ere skrevne om Ugen efter Dictat.

Tydsk.

- VI.A. Hjorts tydske Læsebog Pag. 271—315, VI.B. samme Læsebog Pag. 146—183, og hele Klassen Schillers „Vilhelm Tell“. M. Funcks tydske Syntaxis. Af Lorentzens tydske Stiløvelser ere omtrent 40 Sider oversatte mundtligt, og en Stil er skreven om Ugen.
- V. Af Hjorts Læsebog er læst Pag. 113—162. Efter Simonsens tydske Grammatik er læst hele Formlæren. I hver Uge er skreven en Stil efter Jürs' og Rungs Materialier.
- IV. Af Hjorts Læsebog er læst Pag. 78—122. Efter Simonsens Grammatik er læst Alt om Pronominerne, Adjectiverne og Verberne, og af Jürs' og Rungs Materialier ere i 1 Time om Ugen adskillige Stykker omkring i Bogen oversatte deels mundtligt og deels skriftligt.
- III. Af Hjorts Læsebog er læst Pag. 1—79 og af Formlæren er læst Adjectivernes og Substantivernes Declination, Pronominerne, Talordene og Verberne. En Time om Ugen er bleven anvendt til mundtlig Stiløvelse.
- II. Af Hallagers Læsebog er læst Pag. 90—166. Af

Grammatiken er lært Artiklen, Præpositionerne, Hjælpeverbernes og det regelmæssige Verbums Conjugation.

- I. Af Hallagers Læsebog er læst Pag. 1—90 samt nogle af Digtene, hvoraf enkelte ere lærte udenad. Glosserne ere lærte udenad, og ved Substantiverne Kjønnene tilligemed Glosen.

Engelsk:

- VI. har læst „Udvalg af engelske Forfatteres Skrifter til Brug i Skolernes øverste Klasser“ af Listov, 1ste og 2det Hefte. Hele Mariboers Grammatik er bleven repeteret, og en Stil er skreven om Ugen.
- V. Af „Udvalg af engelske Forfatteres Skrifter til Brug i Skolernes øverste Klasser“ af Listov er læst første Hefte og desuden hele Mariboers Grammatik. Hver Uge er en Time bleven anvendt til skriftlig Oversættelse efter Listovs Stiløvelser, 2den Afdeling.
- IV. Af 1ste Afdeling af Listovs „Engelske Læsestykker og Stiløvelser“ er læst Pag. 1—66 og af Mariboers Grammatik Formlæren, og hver Uge er en Stil skreven efter Dictat eller efter Listovs Stiløvelser, 1ste Afdeling.
- III. Af Listovs Ledetraad til Brug ved den første Undervisning i Engelsk“ er læst 2den Afdeling, af Mariboers Grammatik Formlæren undtagen de uregelmæssige Verber.
- II. Listovs Elementarbog er læst heelt, og Hjælpeverbernes og det regelmæssige Verbums Conjugation gennemgaaet mundtligt.

Fransk.

- IV. Hele Klassen har læst Borrings „Album littéraire“,

- Pag. 51—62, 72—91, 252—260, 280—307, 315—365.
Efter Abrahams's Grammatik er læst Syntaxis. En Stil er i Regelen skreven hver anden Uge.
- V. Af Lassens franske Læsebog er læst Pag. 56—111.
Efter Abrahams's Grammatik er læst hele Formlæren, og deels mundtligt deels skriftligt ere Stykker oversatte af Iste Afdeling af Borrings Stiløvelser.
- IV. Af Lassens franske Læsebog er læst Pag. 145—191.
Kjønnen, Tallet, Adjectivernes Comparation, Talordene, Pronominerne og Verberne (de regelmæssige og uregelmæssige) ere lærte efter Abrahams's Grammatik. Mundtligt ere oversatte Stykkerne 25—53 efter Borrings Stiløvelser.
- III. Hele Lassens franske Læsebog for Begyndere er gennemgaaet. I Grammatik er lært Hjælpeverbernes og de regelmæssige Verbers Conjugation. Af Borrings Stiløvelser ere mundtligt oversatte Stykkerne 1—25.

Religion.

- V. Luthers Catechismus ved Balslev er læst fra § 6—ud samt repeteret forfra, Assens's større Bibelhistorie fra Pag. 153 og ud. Psalmer ere lærte udenad.
- IV. Luthers Catechismus ved Balslev, § 6 til § 105. Af Assens's Bibelhistorie er læst det nye Testamente forfra til Pag. 172. Psalmer ere lærte udenad.
- III. Luthers Catechismus ved Balslev, forfra til § 77. Af Assens's Bibelhistorie er læst det gamle Testamentes 5 første Afsnit. Psalmer ere lærte udenad.
- II. Luthers Catechismus ved Balslev, første Hovedstykke. Af Balslevs Bibelhistorie er læst det nye Testamente,

Apostelhistorien og den kortfattede Kirkehistorie.
8 Psalmer ere lærte udenad.

- I. Af Balslevs Bibelhistorie er læst det gamle Testamente og desuden Luthers lille Catechismus med Undtagelse af Sakramenterne. Psalmer ere lærte udenad.

Historie.

- VI. Den nyere Historie fra 1789 efter Bohrs mindre Lærebog, og Danmarks Historie efter Allens mindre Haandbog. Øverste Afdeling har desuden repeteret alt det tidligere Læste.
- V. Den nyere Historie fra Reformationen til 1789 efter Bohrs mindre Lærebog.
- IV. Middelalderens Historie efter samme Lærebog.
- III. Oldtidens Historie efter samme Lærebog.
- II. Middelalderens og den nyere Tids Historie efter Ingerslevs fragmentariske Historie.
- I. Oldtidens Historie efter samme Lærebog.

Geographi.

- IV. Hele Geographien er bleven repeteret efter Rimestads mindre Lærebog.
- V. Mellemeuropa, Danmark og den græsk-tyrkiske Halvø, tilligemed Indledningen til Geographien, efter samme Lærebog.
- IV. Nord- og Vesteuropa, den spanske og italienske Halvø efter samme Lærebog.
- III. De 4 fremmede Verdensdele efter samme Lærebog.
- II. Asien og Afrika efter samme Lærebog.
- I. Europa efter Rimestads lille Geographi.

Mathematik.

- VI.A. Hele Steens Geometri. Steens elementaire Arithmetik og Algebra.
- b. Steens Geometri fra § 138 til § 177. Steens elementaire Algebra til § 4.
- V. Steens Geometri til § 138 og hele Steens elementaire Arithmetik.
- IV. Steens elementaire Arithmetik er læst til § 4. VI. og V. have i Gjennemsnit havt 3—5 skriftlige Opgaver at besvare om Ugen, dels i Hjemmet, dels paa Skolen. I samtlige 3 Klasser er hele Simesens geometriske Tegnelse gjenemgaaet i de geometriske Tegn timer, og VI.A. har tillige tegnet de fleste af de i Johnsons Lærebog givne Opgaver i Projectionstegningen.

Regning.

- VI. Omvendt og sammensat Reguladetri, Procent-, Delings-, Rentes- og Vexelregning. Ældste Afdeling har tillige stadig havt Øvelser i Logarithmers Anvendelse ved Rentesregning osv.
- V. Omvendt og sammensat Reguladetri samt Procent-, Delings- og Vexelregning.
- IV. Reguladetri i hele Tal og Brøk, omvendt og sammensat Reguladetri samt lidt Delings- og Procentregning.
- III. Brøkgregning og lettere Reguladetrykker.
- II. Af C. Hansens Regnebog er gjenemgaaet 1ste og Begyndelsen af 2den Deel. Klassen har tillige gjenemgaaet Slutningen af Femmers Hovedregningsopgaver i hele Tal.

- I. Af C. Hansens Regnebog er gennemgaaet 1ste Deel, og i Hovedregning af Femmers Opgaver de 4 Regningsarter i hele, ubenævnte og benævnte Tal.

Naturlære.

- VI. Øverste Afdeling har læst og repeteret hele Physiken efter Holtens Lærebog, med Undtagelsen af Lyslæren og enkelte Stykker. Anden Afdeling har efter samme Lærebog læst og repeteret indtil Pag. 107. Øverste Afdeling har efter Hoyers Lærebog læst og repeteret hele Chemien, anden Afdeling Metalloiderne.

Naturhistorie.

- VI. Begge Afdelinger have repeteret Planterigets Naturhistorie efter Vaupells Lærebog, og øverste Afdeling tillige Dyrerigets efter Lützens lille Lærebog.
 - V. Hvirvel-, Led- og Bløddyrene efter Lützens lille Lærebog.
 - IV. Planterigets Naturhistorie efter Vaupells Lærebog, fra de blomsterbærende Planter og ud.
 - III. Planteriget efter Vaupells Lærebog, til 10de Capitel.
 - II. Led- og Bløddyrene efter Lützens lille Lærebog.
 - I. Hvirveldyrene, deels efter Lützens lille Lærebog, deels efter mundtligt Foredrag.
-

Følgende Bøger ere bestemte til at bruges i det kommende Skoleaar i de forskjellige Klasser:

- VI. Holst's prosaiske og poetiske Læsebog. Thortsens Litteraturhistorie. Bojesens danske Grammatik. Hjorts tyske Læsebog. Simonsens tyske Formlære. Kortfattet tydsk Syntaxis af M. Funch. Lorentzens tyske Stiløvelser. Udvalg af engelske Forfatteres Skrifter til Brug i Skolernes øverste Klasser af Listov, 2det Hefte. Engelske Stiløvelser af Listov, 2den Afdeling. Mariboe: Engelsk Formlære. Album littéraire, Kjøbenhavn. Borrings franske Stiløvelser. Bohrs mindre Lærebog i Verdenshistorien. Allens Lærebog i Danmarks Historie. Rimestads mindre Geographi. Steens Geometri. Steens elementaire Algebra. C. Hansens Regnebog for Seminarier og høiere Realskoler. Holtens Physik (2den Udgave). La Landes Logarithmetabeller. Hoyers Chemi. Vaupells Planterigetets Naturhistorie. Lützens Zoologi (den lille).
- V. Holst's prosaiske Læsebog. Bojesens danske Grammatik. Hjorts tyske Læsebog. Simonsens tyske Formlære. Kortfattet tydsk Syntaxis af M. Funch. Jürs's og Rungs Materialier til Brug ved mundtlig og skriftlig Oversættelse fra Dansk til Tydsk, Kjøbenhavn 1863. Udvalg af engelske Forfatteres Skrifter til Brug i Skolernes øverste Klasser af Listov, Kjøbenhavn 1868, 1ste Hefte. Engelske Stiløvelser af Listov, 2den Afdeling. Mariboe: Engelsk Formlære. Lassen: Fransk Læsebog i to parallelle Afdelinger. Borrings Stiløvelser. Assens's større Bibelhistorie. Bohrs mindre Lærebog i Verdenshistorien, 2den Af-

deling. Rimestads mindre Geographi. Steens Geometri. Steens elementaire Arithmetik. C. Hansens Regnebog for Seminarier og høiere Realskoler. Vaupells Planterigets Naturhistorie, udgiven af Grønlund. Lützens Zoologi (den lille).

IV. Holst's prosaiske Læsebog. Bojesens danske Grammatik. Hjorts tyske Læsebog. Jürs og Rungs Materialier til Brug ved mundtlig og skriftlig Oversættelse fra Dansk til Tydsk, Kjøbenhavn 1863. Engelske Læsestykker og Stiløvelser af Listov, 1ste Afdeling. Mariboe: Engelsk Formlære, Kjøbenhavn 1851. Lassen: Fransk Læsebog i to parallelle Afdelinger. Borrings Stiløvelser. Assens' større Bibelhistorie. Bohrs mindre Lærebog i Verdenshistorien, 1ste Afdeling. Rimestads mindre Geographi. Vaupell: Planterigets Naturhistorie, udgiven af Grønlund. Steens elementaire Arithmetik. C. Hansens Hoved- og Tavle-regningsopgaver, 3die Deel.

III. Holst's prosaiske Læsebog. Holst's Smaadigte til Udenadslæsning. Bojesens danske Grammatik. Hjorts tyske Læsebog. Simonsens tyske Formlære. Jürs og Rungs Materialier til Brug ved mundtlig og skriftlig Oversættelse fra Dansk til Tydsk, Kjøbenhavn 1863. Ledetraad til Brug ved den første Underviisning i Engelsk af Listov, 2den Afdeling. Mariboe: Engelsk Formlære, Kjøbenhavn 1851. Lassen: Fransk Læsebog for Begyndere. Borrings Stiløvelser. Assens større Bibelhistorie. Bohrs mindre Lærebog i Verdenshistorien, 1ste Afdeling. Rimestads mindre Geographi. Vaupells Planterigets Naturhistorie (ny Ud-

gave 1866 ved Grønlund). C. Hansens Hoved- og Tavleregningsopgaver, 3die Deel.

- II. Dansk Læsebog af Borgen og Rung, 2det Cursus. Holst's Smaadigte til Udenadslæsning. Hallagers tyske Læsebog. J. Listov: Ledetraad til Brug ved den første Underviisning i Engelsk, 1ste Afdeling. Mariboes engelske Sproglære. Balslevs Bibelhistorie. Ingerslevs fragm. Historie. Rimestads mindre Geographi, Kjøbenhavn 1869. Lützens Zoologi (den lille). C. Hansens Tavleregningsopgaver, 2den Deel. Femmers Hovedregningsopgaver, 2den Deel.
- I. Dansk Læsebog af Borgen og Rung, 2det Cursus. Holst's Smaadigte til Udenadslæsning. Hallagers tyske Læsebog. Balslevs Bibelhistorie. Ingerslevs fragm. Historie. Rimestads lille Geographi. Lützens Zoologi (den lille). C. Hansens Regnebog, 1ste Deel. Femmers Opgaver i Hovedregning, 1ste Deel.

Anm.: Enhver Discipel maa være i Besiddelse af en Tavle og de fornødne Skrive- og Tegnebøger til Brug paa Skolen, samt et Atlas til Brug i Hjemmet, og Disciplene i de 3 øverste Klasser tillige af et Tegnebestik, en Trekant af Træ og en kort Trælineal.

DE OFFENTLIGE PRØVER

afholdes i Aar saaledes:

Afgangsexamen:

Skriftlig: Torsdag den 22de Juni: Kl. 8: Dansk Stil (bunden Opgave), Kl. 4: Regning. Fredag den 23de: Kl. 8: Geometri, Kl. 4: Tydsk Stil. Mandag den 26de: Kl. 8: Dansk Stil (fri Opgave), Kl. 4: Geometrisk Tegning. Tirsdag den 27de: Kl. 8: Arithmetik, Kl. 4: Engelsk Stil.

Mundtlig: Torsdag den 6te Juli:

- Kl. 9: Historie.
- 11: Naturlære.
- 5: Tydsk.

Fredag den 7de Juli:

- Kl. 9: Fransk.
- 11: Geometri.
- 5: Naturhistorie.

Løverdag den 8de Juli:

- Kl. 8: Geographi.
 - 10: Arithmetik.
 - 1: Engelsk.
-

Den almindelige Examen:

Mandag den 17de Juli:

- Kl. 8: VI. Geometri. V. Dansk. IV. Fransk.
 III. Regning. I. Historie.
 - 10: VI. Naturhistorie. V. Historie. IV. Religion.
 III. Tydsk. II. Engelsk.
 - 12: VI. Historie. V. Religion. IV. Regning.
 III. Naturhistorie. I. Tydsk.

Tirsdag den 18de:

- 8: VI. Tydsk. V. Engelsk. IV. Naturhistorie.
 III. Historie. II. Religion.
 - 10: V. Naturhistorie. IV. Dansk. III. Engelsk.
 II. Historie. I. Religion.
 - 12: VI. Naturlære. Yngste Afdeling: Gymnastik.

Onsdag den 19de:

- 8: VI. Engelsk. V. Geometri. IV. Historie.
 III. Fransk. I. Dansk.
 - 10: VI. Geographi. V. Tydsk. IV. Arithmetik.
 III. Dansk. II. Geographi.
 - 12: Ældste Afdeling: Gymnastik. II. Tydsk.
 I. Naturhistorie.

Torsdag den 20de:

- 8: VI. Dansk. V. Geographi. IV. Tydsk.
 III. Geographi. II. Naturhistorie.
 - 10: VI. Fransk. V. Arithmetik. IV. Geographi.
 III. Religion. II. Regning.
 - 12: VI. Arithmetik. V. Fransk. IV. Engelsk.
 II. Dansk. I. Regning.
-

Fredagen den 21de Juli Kl. 10 prøves de Elever, som ønskes optagne i Skolen fra det nye Skoleaars Begyndelse. Lørdagen den 22de Kl. 10 meddeles Klasseopflytningerne. Onsdagen den 23de August begynder efter endt Sommerferie den sædvanlige Underviisning.

Til at overvære de mundtlige Prøver indbydes Enhver, der interesserer sig for Skolen, navnlig Disciplenes ærede Forældre og Værger.

Helsingør, i Juni 1871.

V. Lassen.

